

ПРОЄКТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника обласної
військової адміністрації

№ _____

ПРОГРАМА
соціально-економічного та культурного
розвитку Херсонської області на 2025 рік

ЗМІСТ

програми соціально-економічного та культурного розвитку
Херсонської області на 2025 рік

Стор.

	ВСТУП	
I.	Аналіз економічного та соціального стану області у 2024 році	
II.	Мета, завдання та заходи розвитку області у 2025 році	
1.	ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ	
1.1.	Розвиток аграрного сектору, іригації (зрошення) земель	
1.2.	Промисловий комплекс	
1.3.	Створення умов для розвитку підприємництва. Регуляторна політика	
1.4.	Транспортний комплекс. Відновлення дорожньої інфраструктури.	
1.5.	Споживчий ринок, торгівля	
1.6.	Паливно-енергетичний комплекс та енергозбереження	
1.7.	Відновлення туризму та рекреації	
1.8.	Інвестиційна діяльність та зовнішньоекономічна політика	
2.	ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ УМОВ ЖИТТЯ	
2.1.	Освіта	
2.2.	Охорона здоров'я	
2.3.	Підтримка сім'ї, дітей та молоді. Гендерний аспект та запобігання і протидія домашньому насильству	
2.4.	Культурний простір. Збереження культурної спадщини	
2.5.	Фізичне виховання та спорт	
2.6.	Соціальний захист населення, надання соціальних та реабілітаційних послуг	
2.7.	Удосконалення системи надання адміністративних послуг. Цифровий розвиток, цифрова трансформація	
2.8.	Зайнятість населення та ринок праці	
3.	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ	
3.1.	Захист довкілля та екологічна безпека	
3.2.	Комплексне відновлення та розвиток територій природно-заповідного фонду	
3.3.	Безпека життя, цивільний захист населення і територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру	
4.	ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
4.1.	Розвиток територіальних громад. Просторове планування території	

4.2.	Забезпечення населення якісними комунальними послугами	
4.3.	Відновлення та модернізація об'єктів, що постраждали внаслідок збройної агресії, житлове будівництво	
4.4.	Наповнення бюджету та підвищення ефективності використання бюджетних коштів	
4.5.	Підтримка Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законодавства військових формувань	
4.6.	Створення умов для розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства	
4.7.	Управління об'єктами спільної власності територіальних громад області	
III.	Джерела фінансування програми соціально-економічного та культурного розвитку Херсонської області на 2025 рік	
Додатки до програми соціально-економічного та культурного розвитку Херсонської області на 2025 рік		
1.	Перелік основних показників економічного і соціального розвитку області на 2025 рік	
2.	Перелік прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку Херсонської області до 2027 року	
3.	Перелік регіональних програм, запланованих до виконання у 2025 році з використанням усіх джерел фінансування	

ВСТУП

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Херсонської області на 2025 рік (далі – Програма) розроблена на основі результатів аналізу поточної ситуації в області з урахуванням факторів, пов'язаних із впливом збройної агресії російської федерації та визначає пріоритетні напрями, основні цілі, завдання та заходи з відновлення й розвитку регіону.

Програму підготовлено за пропозиціями структурних підрозділів Херсонської обласної державної адміністрації, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Основні завдання Програми та пріоритетні напрями діяльності трансформовані у перелік конкретних заходів з її реалізації та згруповані у розділи, які відповідають оперативним цілям розвитку області. Їх виконання дасть змогу забезпечити відновлення та стабільне функціонування економіки, сприятиме створенню умов для комфортного та безпечного життя мешканців регіону.

Основним інструментом реалізації завдань Програми є виконання заходів обласних цільових програм, розробка, затвердження та внесення змін до яких проводиться винятково з дотриманням вимог Бюджетного кодексу України та чинних законодавчих і нормативно-правових актів

Законодавчим підґрунтям для розроблення Програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами), розпорядження Кабінету Міністрів України від 04 жовтня 2006 року № 504-р «Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 року № 780 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025—2027 роки».

Структуру Програми побудовано відповідно до пріоритетних напрямів розвитку визначених Державною стратегією регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 (зі змінами) та Стратегією розвитку Херсонської області на період 2021 – 2027 років, затвердженою рішенням Херсонської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1511 (зі змінами).

У Програмі враховано основні положення Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 року № 443-р; Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1777-р; Водної стратегії України на період до 2050 року,

схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2022 року № 1134-р.

Також відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» підготовлено звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми, який є її невід'ємною частиною.

Координацію реалізації Програми здійснює Херсонська обласна державна (військова) адміністрація, її структурні підрозділи спільно з територіальними органами центральних органів виконавчої влади відповідно до покладених повноважень.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, згідно із Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення органи державної статистики призупинили оприлюднення більшості статистичної інформації, тому аналіз поточного соціально-економічного становища області проведено на основі наявних оперативних даних.

I. Аналіз економічного та соціального стану області у 2024 році

Незважаючи на значні втрати, економіка області поступово адаптується до умов воєнного часу. Наразі відбуваються якісні зміни, що віддзеркалюються структурними зсувами, і кількісні зміни, які свідчать про пристосування бізнесу до умов війни, згуртованість населення,

Якщо у 2022 році валовий регіональний продукт розрахунково у порівняльних цінах зменшився на 98,2 % порівняно з 2021 роком, то вже у 2023-2024 роках вдалося повернутися до відновлювального зростання – за попередніми даними приріст ВРП до попереднього року становить 1,0% та 3,0% відповідно

Агропромисловий комплекс. До початку військової агресії російської федерації на територію України агропромисловий комплекс був найбільшим сектором економіки області, в якому формувалося до 30% валової доданої вартості.

Унаслідок повномасштабної війни та окупації аграрний сектор регіону зазнав чималих збитків, які на сьогодні неможливо повністю обрахувати через проведення бойових дій, постійні обстріли звільненої території області та окупацію лівобережної частини Херсонщини.

Крім того, більша частина території не придатна для проведення сільськогосподарських робіт через замінування, зруйновано виробничі споруди та приміщення аграрних господарств, деякі сільгоспвиробники тимчасово призупинили виробничу діяльність.

Загальна площа сільськогосподарських угідь Херсонської області становить 1,9 млн га, з них рілля – 1,7 млн га. Площа сільськогосподарських угідь на деокупованій території складає 508,3 тис. га, які є потенційно замінованими. Станом на 08 жовтня 2024 року обстежено та розміновано 68% полів (346,32 тис. га).

Показники посіву та збирання врожаю Херсонщини в 2024 році становлять лише 5,5% від показників 2021 року, але у 3 рази більше ніж у 2023 році.

Станом на 03 жовтня 2024 року зібрано зернових та зернобобових культур з площі 74,6 тис. га та намолочено 190,5 тис. тонн (середня врожайність – 25,5 ц/га), з яких пшениці зібрано 132,04 тис. тонн (26,7 ц/га), ячменю – 52,28 тис. тонн (25,1 ц/га), гороху – 5,76 тис. тонн (14,9 ц/га). Крім того, ріпаку зібрано з площі 12,23 тис. га та намолочено 23,43 тис. тонн, соняшника зібрано з площі 43,0 тис. га та намолочено 35,6 тис. тонн (урожайність – 8,3 ц/га). Збір соняшника триває.

Завершується збір овочевих культур. За оперативними даними, всіма категоріями господарств накопано 14,82 тис. тонн картоплі з площі 1,36 тис. га, овочевих культур зібрано 56,89 тис. тонн з площі 1,55 тис. га, баштанних культур зібрано 22,54 тис. тонн із площі 1,0 тис. га.

Поряд із збиральними роботами аграрії проводять посів озимих сільськогосподарських культур під урожай 2025 року. Планові площі посіву озимих культур складають 118,13 тис. га, з яких зернових – 97,21 тис. га, ріпаку – 20,92 тис. га. Наразі триває посів озимих і станом на 07 жовтня 2024 року вже засіяно озимих на зерно на площі 16,73 тис. га, ріпаку – 10,8 тис. га.

Для забезпечення посівної кампанії та забезпечення належного зберігання врожаю проводиться робота щодо залучення гуманітарної допомоги вітчизняних та міжнародних партнерів (Продовольча та сільськогосподарська організацією ООН (FAO), USAID АГРО, БФ «Жнива Перемоги» та інші) відповідно до потреб сільгосптоваровиробників деокупованих територій, а саме: наданні посівного матеріалу, мінеральних добрив, генераторів, модульних зерносквоиц, техніки, тощо.

У 2024 році передано 96 модульних зерносквоиц та понад 300 рукавів для зберігання зерна майже 50 фермерам області, що допоможе зберегти 140 тис. тонн збіжжя. Забезпечено передачу понад 100 постраждалим господарствам Херсонщини сільгосптехніки в безоплатне користування, що дозволило засіяти 12,1 тис. га землі та зібрати врожай на площі 12,8 тис. га.

Значних збитків від воєнних дій РФ зазнала тваринницька галузь, оскільки більша частина тваринницьких господарств розташована на тимчасово окупованій лівобережній території Херсонської області. Внаслідок проведення активних бойових дій та окупації знищено поголів'я тварин, зруйновано виробничі та господарські приміщення.

До початку військової агресії росії на правобережжі Херсонської області налічувалося 22 господарства різних форм власності, які займалися тваринництвом та в яких утримувалося близько 4,6 тис. голів великої рогатої худоби (в тому числі 1,8 тис. голів корів), 16,0 тис. голів свиней та 2,5 млн птиці. Внаслідок військових дій та окупації області знищено на понад 50% великої рогатої худоби, 90% поголів'я свиней, а птиці – 100%.

Дотепер на деокупованій частині області працюють 8 господарств, в яких утримується близько 1,4 тис. голів великої рогатої худоби (з них корів – 0,7 тис. голів) та 26,0 тис. голів свиней. Проте більшість тваринницьких і

господарських приміщень, в яких утримується поголів'я, потребують повного або часткового відновлення.

У господарствах населення утримується близько 6,3 тис. голів великої рогатої худоби (в тому числі 4,5 тис. голів корів), свиней – 5,2 тис. голів, овець та кіз – 2,4 тис. голів, птиці – 348 тис. голів.

З метою допомоги домогосподарствам населення було організовано роботу кластеру продовольчої безпеки та забезпечення засобами для існування (об'єднує понад 60 представників міжнародних та вітчизняних гуманітарних організацій) завдяки чому постійно та рівномірно розподіляється допомога із надання насіння, теплиць, сільськогосподарського інвентарю, добрив, меліоративних систем, ветеринарних препаратів, фінансових програм підтримки тощо.

Великого значення для Херсонщини має зрошення. На території області до початку військової збройної агресії рф використовувалося 320,0 тис. га зрошуваних земель. На деокупованій території області площа зрошуваних земель становить близько 44,5 тис. га.

Внаслідок збройної агресії російської федерації пошкоджені та зруйновані меліоративні системи та насосні станції, заміновані прилеглі території та сільськогосподарські угіддя.

Підрив греблі Каховської ГЕС та руйнування водосховища росіянами 06 червня 2023 року унеможливив функціонування всіх меліоративних систем (і зруйнованих, і вцілілих) каналів та інших гідротехнічних споруд, для яких Каховське водосховище було джерелом водопостачання.

З метою відновлення об'єктів інфраструктури зрошувальної системи на деокупованій території Херсонської області залучено міжнародні донорські кошти на ремонт дюкеру Інгулецької зрошувальної системи, що забезпечило відновлення зрошення на площі 3000 га. Створено ОВК «Лиманецька», яка сприятиме відновленню та розвитку Лиманецької зрошувальної системи на площі 1,5 тис. га.

Проте навіть за таких непростих умов деякі аграрії області проводили сільськогосподарські роботи. Їхня праця сприяє відновленню та розвитку агропромислового комплексу на території Херсонщини, а також збереженню продовольчої безпеки регіону.

Промисловий комплекс області до 24 лютого 2022 року був представлений 250 великими, середніми та малими підприємствами, чисельність зайнятих становила близько 23 тис. осіб (16,9% від зайнятих працівників за всіма видами економічної діяльності).

У зв'язку із збройною агресією рф та окупацією області майже усі промислові підприємства області з березня 2022 року припинили свою виробничу діяльність, за винятком окремих підприємств харчової промисловості, які забезпечували мешканців області першочерговими продуктами харчування (хлібобулочні вироби, борошно, молочні продукти тощо), а також підприємств по виробництву та розподіленню електроенергії, газу та води.

Підрив та руйнування греблі Каховської ГЕС призвело до затоплення 28 промислових об'єктів на правому та лівому березі р. Дніпро. Визначити точні втрати та, як наслідок, терміни відновлення промислових об'єктів можливо лише після стабілізації безпекової ситуації (усі постраждали підприємства фактично знаходяться під цілодобовими обстрілами військами РФ).

За приблизними оцінками у м. Олешки через затоплення провідних промислових підприємств, збитки від втрати обладнання, рухомого та нерухомого майна становлять близько 70 млн євро. По м. Херсону промислові об'єкти, які фактично опинилися повністю під водою, потенційно зазнали втрат та збитків на суму, яка може сягнути 100 млн євро.

Найбільше постраждали провідні суднобудівні та судноремонтні підприємства (Херсонська верф ТОВ «СМГ» та ТОВ «Палада Шип'ярд»), підприємства по виробництву будматеріалів (ПрАТ «Дніпровське підприємство «ЕРА» та АТ «Таврійська будівельна компанія»), портова інфраструктура морського та річкового портів, ПрАТ «Херсонський КХП».

Разом з цим власниками частини промислових підприємств було прийнято рішення про їх перереєстрацію в інші регіони України без релокації, а саме: ТОВ «Данон Дніпро», ПрАТ «Чумак», ТОВ «Дунапак Таврія», ТОВ «Завод крупних електричних машин», ТОВ «Терратарса Україна», ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат», ТОВ «Віндкрафт Таврія», ТОВ «Опентек» та інші.

Протягом 2024 року промислові підприємства деокупованої частини Херсонської області продовжували поступово відновлювали виробничу діяльність.

Вже другий рік відбувається видобування вапняку на Архангельському родовищі вапняків. До процесу залучено близько 200 працівників. Видобутий вапняк залізницею відправляється на головне підприємство компанії, де він використовується в процесі виробництва чавуну.

Провідне підприємство легкої промисловості продовжує виготовляти комплекти одягу для потреб різних структур та відомств. Задіяно 60 працівників. Також підприємство у тісній співпраці з профільними центральними органами влади виготовляє експериментальні зразки продукції, які випробовуються в повсякденних умовах та запускаються у серійне виробництво.

У Херсонському районі стабільно працює виробник металевих кришок для консервування та консервних банок. Продукція підприємства використовується на виробництвах харчової промисловості України. Задіяно близько 100 працівників.

На профільному підприємстві запущено окремі виробничі лінії по збірці електротехнічної продукції до різних видів техніки. Працюють як сервісні, так і дистриб'юторські центри по всій країні. Працевлаштовано близько 80 осіб.

Відновлено виробництво поліетиленових труб для газо- та водопостачання, а також труб технічного призначення, які активно використовуються під час відновлення пошкоджених та зруйнованих об'єктів.

Відновлюють діяльність підприємства по виробництву будівельних матеріалів, які на даний час залучаються до виготовлення бетонних виробів, а також готових до використання бетонних розчинів, які застосовуються у відновленні зруйнованих об'єктів та будівництві нових.

До початку окупаційного періоду на території області було зареєстровано 153 підприємства переробної та харчової галузі, найбільша кількість яких розміщувалась у містах – майже 40% (54 об'єкти) та охоплювала майже всі напрямки споживчого ринку. Наразі на деокупованій території знаходиться 51 підприємство.

Також, до початку збройної агресії російської федерації на території області функціонувало 57 зернових складів загальною ємністю 1,9 млн тонн, які забезпечували зберігання, доробку та очищення зерна. На сьогодні 20 зернових елеваторів загальною ємністю 553,5 тис. тонн знаходяться на деокупованій території та мають різний ступень пошкоджень або знаходяться в зоні постійних обстрілів. Внаслідок підриву греблі Каховської ГЕС зазнали підтоплення 11 елеваторів загальною потужністю 358,5 тис. тонн, які знаходяться в прибережній зоні.

Зазнали значних пошкоджень підприємства харчової промисловості, а саме: ТОВ «Бериславський-Хлібзавод», ПрАТ «Князя Трубецького» ТМ «Вина князя Трубецького», «Сільськогосподарська АФ «Прогрес» ТМ «Тягинські ковбаси», «ФОП «Червенков» ТМ «Дем'янович», ТОВ «Данон-Дніпро», ПАТ «Херсонський КХП», ТОВ «Екобіотек-Україна», ПБКФ «Пані Крістіна» та інші.

Разом з цим, не зважаючи на понесені збитки та ризики, деякі підприємства харчової та переробної галузі продовжують відновлювати свою роботу. Працює ТДВ «Херсонський маслозавод», який окрім забезпечення молочною продукцією мешканців Херсону відкрив свої нові магазини в м.Херсоні та м.Миколаєві. Частково відновили виробничу діяльність підприємства з консервації плодоовочевої продукції ФОП «Червенков», «Наш Продукт» та ТОВ «Сучасні пивні технології» Херсонська регіональна броварня «Дрофа».

Надходження до державного та місцевого бюджетів від підприємств промислового комплексу області за 8 місяців 2024 року склали 406 млн грн. За весь 2023 рік цей показник склав 391,7 млн грн. Таким чином питома вага надходжень до бюджетів усіх рівнів від промислових підприємств області збільшилася із 20 % у 2023 році до 32,7 % у 2024 році.

Наразі керівники підприємств, що виявили бажання оцінити стан підприємств, здійснюють спільні безпекові заходи із відповідними державними структурами, в першу чергу розмінування. При цьому оцінка нанесених збитків вимагає залучення до цього процесу значного людського ресурсу (як працівників підприємств, так і незалежних експертів), якого на підприємствах майже не залишилося. На заводах, де до початку повномасштабного вторгнення рф в Україну працювали сотні і тисячі осіб, залишилося по кілька десятків, а то і менше працівників.

При цьому залишається невирішеним питання розроблення та затвердження механізму здійснення компенсації економічних втрат підприємств, визначених відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 326. Цей факт, а також постійна небезпека, яку несуть обстріли деокупованих територій області, не спонукають суб'єкти господарювання, що перебувають у таких зонах, до початку роботи із визначення шкоди та збитків.

Проблемним є питання доступу бізнесу Херсонщини до державних програм фінансової підтримки значно ускладнює відновлення активності суб'єктів господарювання, які провадять діяльність в умовах постійних обстрілів та небезпеки, а саме до державної програми грантової підтримки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 739 «Деякі питання надання грантів для переробних підприємств».

Ведеться робота по моніторингу можливостей подальшого відновлення діяльності провідних промислових підприємств деокупованої частини Херсонської області у найближчій перспективі з визначенням поточного стану, існуючих проблем та необхідної допомоги. На більшості цих підприємств, які в основному розташовані у м. Херсоні, ситуація схожа – не дивлячись на отримані ушкодження від обстрілів, а також розграбування, підприємства технічно готові до відновлення діяльності, але за умови безпечної ситуації та повернення працівників.

Слід зазначити, що до лютого 2022 року більшу частку у структурі економіки області займали **малі та середні підприємства**. Сектор малого та середнього бізнесу складав 99,9% комерційних підприємств регіону. У комерційному секторі працювало 97,5% від загальної кількості найманих працівників області.

Станом на 01 жовтня 2024 року у податкових органах в області зареєстровано 33390 юридичних осіб та 36462 фізичні особи-підприємця.

Протягом січня – вересня 2024 року:

- зареєстровано 137 юридичних осіб та 1941 фізичну особу-підприємця;
- припинили діяльність (ліквідовано) – 57 юридичних осіб та 2367 фізичних осіб-підприємців;
- з інших областей до Херсонської області перереєструвалися 132 юридичних осіб та 91 фізичні особи-підприємця;
- перейшли до інших регіонів – 158 юридичних осіб та 453 фізичні особи-підприємця.

Надходження до місцевих бюджетів області за січень-серпень 2024 року становили 1,4 млрд грн, з них від малого та середнього бізнесу – 699,0 млн грн (49,9%).

У розрізі видів податків структура надходжень місцевих бюджетів від малого та середнього бізнесу наступна: податок на доходи фізичних осіб – 51,0%, єдиний податок – 38,3%, плата за землю – 4,9%.

За галузевою структурою надходження податків і зборів характеризуються: від ФОП – 38,2%, освіта – 16,7%, промисловість – 13,3%,

сільське господарство – 11,8%, оптова та роздрібна торгівля – 4,9%, охорона здоров'я – 4,6%.

Питання відновлення бізнесу та ділової активності є ключовим для відновлення нормального життя на території області.

Кредитний портфель підприємств на 01 вересня 2024 року склав 5013,0 млн грн, у т.ч. по державній програмі «Доступні кредити 5-7-9» – 3548,0 млн грн та збільшився з початку року на 11,0% (+349,0 млн грн).

З початку 2024 року дію державної програми «5-7-9» розширено на всю територію деокупованої Херсонщини.

В рамках Програми «є-Робота» станом на 01 жовтня 2024 року прийнято позитивне рішення по 32 проектам на суму 7,5 млн грн.

Профінансовано 30 проектів на суму 7,0 млн грн, у тому числі 17 ВПО на суму 3,9 млн грн. Проекти реалізуються у наступних напрямках: виготовлення друкованої продукції; виготовлення шлакоблоків, бетонних блоків; виробництво пелет; виробництво хлібобулочних виробів; роздрібна торгівля; діяльність аптек та інші.

Дію державної програми мікрогрантів розширено на всю територію деокупованої Херсонщини – постановою КМУ від 06 вересня 2024 року № 1043.

Поновили свою роботу низка комерційних банків, які надають повний спектр банківських послуг. Так, вже працюють 28 банківських відділень: 25 у м. Херсоні, 2 у смт Нововоронцовка, 1 в смт Велика Олександрівка.

Найбільше відділень відкрили державні банки АТ «Ощадбанк» та АТ КБ «Приватбанк». Також відновили роботу відділення наступних банків: Укрексімбанк, Укргазбанк, УкрСиббанк, МТБ, Sense, Кредобанк, ПУМБ, Райффайзен Банк тощо. На деокупованій території Херсонщини функціонує 98 банкоматів.

Крім того, в області реалізується спільний проєкт НБУ та АТ «Ощадбанк» щодо надання банківських послуг мешканцям віддалених населених пунктів за допомогою пересувного відділення.

Будівництво. В межах територіальних громад головним видом містобудівної документації є генеральні плани.

На регіональному рівні державним підприємством УДНДІПМ «Діпромисто» імені Ю.М. Білокозя, у 2013 було розроблено Схему планування території Херсонської області (затверджено рішенням сесії Херсонської обласної ради від 08 серпня 2014 року №1070). Також, було розроблено Схему планування території узбережжя Чорного та Азовського морів в межах Херсонської області як доповнення до Схеми планування території Херсонської області (затверджено рішенням сесії Херсонської обласної ради від 03 березня 2017 року № 378).

В перспективі Схемою планування території Херсонської області рекомендується регулювання містобудівного розвитку з модернізацією економічної бази та екологічною реабілітацією території.

Станом на 01 жовтня 2024 року по 17 деокупованим територіальним громадам області (224 населені пункти) генеральними планами забезпечено

154 населених пункти області (68,8%), з них: до 1990 року – 61 (є вже не актуальними і потребують уточнення), 1991-2010 роки – 13, (потребують уточнення з додатковим корегуванням), 2011 – 2020 роки – 71 (потребують корегування), після 2021 року – 9.

Таким чином рівень забезпеченості генеральними планами не дозволяє належним чином здійснювати містобудівну діяльність та потребує вирішення у найшвидші терміни.

В області продовжується робота з підключення відповідних фахівців до загальнонаціональної інформаційної системи (далі – ЄДЕССБ) для ефективної праці та впорядкування процесу будівництва.

17 деокупованим територіальним громадам відновлено повноваження в ЄДЕССБ, 32 територіальним громадам буде відновлено повноваження після їх деокупації.

З 01 серпня 2024 року було впроваджено експериментальний проєкт щодо наповнення Єдиного державного реєстру адрес.

Пройшли навчання в Єдиному державному реєстрі адрес в тестовому середовищі ЄДЕССБ (адресна частина) 49 фахівців з 43 територіальних громад. Рівень готовності до наповнення адресного реєстру області станом на 01 жовтня 2024 року становить – 87,8 %.

З 01 серпня 2024 року відбувся запуск промислового середовища Адресного реєстру та здійснено первинне наповнення Єдиного державного реєстру адрес, доступи до якого отримали сертифіковані фахівці, які наповнюють Адресний реєстр. До робіт із первинного наповнення даними та верифікації даних Реєстру адрес та Реєстру споруд залучено 15 деокупованих громад.

Деокупована частина Херсонщини продовжує потерпати від збройних ударів армії РФ. Налічується 30445 пошкоджених / зруйнованих об'єктів (за 9 місяців 2024 року цей показник зріс на 23,4%).

Вдалося відновити 4537 пошкоджених об'єктів, з яких 1121 об'єктів у межах реалізації програми «Пліч-о-пліч», 1797 за кошти благодійних організацій, 690 об'єктів відновлено власними силами, 856 за кошти державного та місцевого бюджету.

До процесу розроблення та затвердження Програм комплексного відновлення територій залучені 17 деокупованих громад області. Програма DOBRE надає технічну експертну підтримку в роботі над Програмами комплексного відновлення.

Станом на 01 жовтня 2024 року загальна кількість пам'яток містобудування, архітектури, монументального мистецтва та науки і техніки становить – 422 об'єкти.

Можливості збереження культурної спадщини на території області вкрай обмежені, зважаючи на те що частина пам'яток розташована на окупованих територіях області, доступ до них відсутній.

Станом на 01 жовтня 2024 року зафіксовано 90 пам'яток архітектури національного та місцевого значення, які зазнали пошкоджень та руйнувань внаслідок російської агресії, деякі з них мають вже не одноразові влучання.

Проведено роботу щодо взяття на облік щойно виявлену пам'ятку архітектури місцевого значення Херсонської області «Комплекс старосврейської школи» (датування – ХХ ст.) в с. Бобровий Кут Калинівської територіальної громади за результатами якої видано розпорядження начальника обласної військової адміністрації від 19 лютого 2024 № 91.

Основними негативними факторами та викликами, що впливають на сферу **інвестиційної діяльності**, є бойові дії, які й досі тривають на території регіону, та тимчасова окупація частини території, руйнація виробничого потенціалу, зростання безробіття, зниження платоспроможного споживчого попиту та його деформація, міграція трудового потенціалу, спад рівня інвестиційної привабливості Херсонщини.

На постійній основі провадиться діяльність з пошуку міжнародних партнерів та реалізації інвестиційної політики.

Так, впродовж січня-вересня 2024 року керівництво області прийняло участь у низці міжнародних заходів, спрямованих на відновлення як України так і деокупованих громад області:

- Першій національній конференції «Литва для України» (06 - 16 лютого 2024 року, м. Вільнюс (Литовська Республіка). Результат – підтвердження намірів Литовської Республіки взяти під патронат Херсонську область;

- Міжнародній конференції з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference – URC 2024) у м. Берлін, Федеративна Республіка Німеччина (11 – 12 червня 2024 року). Обговорено низку проєктів з відновлення та відбудови регіону;

- 33-му Міжнародному економічному форумі, який відбувся під гаслом «Час нових лідерів – будуємо майбутнє разом», м. Карпач Республіка Польща (03 – 05 вересня 2024 року). Досягнуто домовленості з представниками польських міст та урядів Республік Польща та Молдова щодо надання гуманітарної допомоги та підтримки програми соціальної адаптації для людей, що постраждали внаслідок збройної агресії російських військ у Херсонській області.

Також важливим аспектом міжнародного співробітництва є встановлення партнерських зав'язків між регіонами.

З моменту деокупації укладено 16 угод про партнерство: 3 на обласному рівні, 8 між територіальними громадами, 5 між містами.

До кінця року до підписання планується 3 угоди про партнерство: 1 на обласному рівні, 2 на територіальному рівні.

Разом з тим, значну підтримку у відновленні інвестиційної активності надають міжнародні організації та країни-партнери (наразі загальна кількість країн партнерів – 8, це: Нідерланди, Словаччина, ФНР, Польща, Болгарія, Швеція, Фінляндія, Литва).

В області реалізуються наступні проєкти міжнародної технічної допомоги, спрямовані на відновлення регіону:

- Проєкт «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні», який реалізується Європейським Союзом через Програму розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН);

- «Проект екстреного відновлення та реконструкції», який реалізується на території області за фінансового сприяння Уряду Японії через Японське агентство міжнародного співробітництва (JICA);

- Проект «Підтримка підприємництва, відновлення і розвиток бізнесу серед населення, що постраждало внаслідок конфлікту в Україні, фаза IV». Виконавець проекту: Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН). Партнер з розвитку: Уряд Республіки Польща через Міністерство закордонних справ Республіки Польща, що представлене Посольством Республіки Польща в Україні;

- Проект UNARP II (Програма Гуманітарної Допомоги Україні II). Виконавець: організація FAMILY HEALTH INTERNATIONAL (FHI 360). Партнер з розвитку: Уряд США через Агентство США з міжнародного розвитку;

- Проект «Програма захисту та відновлення засобів до існування в Україні». Виконавець: Представництво Датської ради у справах біженців в Україні. Партнер з розвитку USAID.

- Грантовий проект USAID «Підтримка реформ охорони здоров'я».

Херсонською обласною державною адміністрацією налагоджена ефективна співпраця територіальних громад області з Програмою USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), яка продовжує надавати технічну та матеріальну підтримку громадам області для подолання наслідків війни, відновлення та відбудови громад, підтримки сталого розвитку.

Також, за сприяння обласної державної адміністрації у Бериславській, Високопільській та Херсонській громадах області реалізується Проект «Підтримка відновлення місцевого самоврядування та відбудови і реконструкції громад в Україні», що впроваджується Агентством міжнародного співробітництва Асоціації муніципалітетів Королівства Нідерланди VNG International. За результатами співпраці у першій фазі проекту вже розроблено та затверджено плани відновлення та розвитку двох громад (Бериславської та Високопільської), план Херсонської громади - на завершальній стадії. Ці ж громади включені і до другої фази Проекту, яка реалізуватиметься у напрямках: безпека та захист, місцевий економічний розвиток, демократизація та децентралізація.

З метою пошуку нових партнерів та донорів територіальні громади Херсонщини долучилися до міжнародних платформ DREAM та «Cities 4 Cities | United 4 Ukraine», які реалізуються за підтримки міжнародних партнерів, включаючи Європейський Союз.

Зовнішньоекономічна діяльність. Херсонська область до початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну була експортно-орієнтованим регіоном із позитивним сальдо зовнішньої торгівлі.

Однак через повномасштабне вторгнення зовнішньоекономічна діяльність суттєво знизилася. Попри це, Херсонська область продовжує розробляти стратегії для відновлення своєї експортної діяльності.

Упродовж січня - червня 2024 року експорт товарів склав 4,8 млн. дол. США та скоротився на 62,1% порівняно з відповідним періодом 2023 року, імпорт склав 21,0 млн. дол. США, та збільшився у 2 рази в порівнянні з відповідним періодом 2023 року.

Негативне сальдо склало 16,2 млн. дол. США (у січні - червні 2023 року позитивне – 2,8 млн. дол. США). Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,2 (у січні - червні 2023 року – 1,3).

Основу експорту області складають: жири та олії тваринного або рослинного походження (25,6% від загального обсягу), продукти рослинного походження (21,7%), недорогоцінні метали та вироби з них (19,8%).

Ввозилися до області: машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання (34,6% від загального обсягу), засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби (16,4%), текстильні матеріали та текстильні вироби (15,7%).

Зменшення показників зовнішньої торгівлі пояснюється зупиненням роботи основних експортоорієнтованих підприємств регіону, масовим порушенням ланцюгів економічної діяльності, руйнуванням господарської інфраструктури та відтоком робочої сили в інші області або за кордон через військову агресію російської федерації.

Тому, Херсонською обласною державною (військовою) адміністрацією опрацьовуються шляхи створення сприятливих умов для стимулювання розвитку зовнішньої торгівлі.

Слід зазначити, що протягом січня – вересня 2024 року організовано та проведено 64 зустрічі керівництва обласної державної адміністрації з представниками дипломатичних установ країн світу та міжнародних організацій, а саме: Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні, Посольства Канади в Україні, Посольства Японії в Україні, Посольства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні, Сейму Литовської Республіки, Консульства Грецької Республіки у м. Херсон, УВКБ ООН, Представництвом Дитячого фонду Організації Об'єднаних націй (UNICEF), Міжнародного Комітету Червоного Хреста (МКЧХ), Філії організації «Міжнародна солідарність» в Україні, Програми розвитку ООН (UNDP) та інших.

У **транспортній галузі** області на деокупованих територіях відновлено роботу автостанційної мережі та пасажирського транспорту.

Працює 15 приміських внутрішньообласних маршрутів, 19 соціальних (безкоштовних) маршрутів, 21 міжобласний та міжнародний маршрут, 18 міських маршрутів, 5 тролейбусних маршрутів.

З автоперевізниками проведено роботу щодо оперативного забезпечення роботи на лівому березі області відразу після деокупації.

На сьогодні відновлено роботу 2 потягів сполученням: Херсон – Київ (№ 101/102) та Херсон – Львів (№ 109/110).

Запущено приміські потяги Миколаїв – Біла Криниця (№ 6322/6321) та Високопілля-Апостолове (6702/6701).

Подальший розвиток залізничного сполучення у 2024 році гальмувався через пошкодження залізничних мостів поблизу с.Старосілля Великоолександрівської селищної громади Бериславського району.

На теперішній час роботи з ремонту цих мостів завершено, тому планується запровадити курсування поїздів, що забезпечать додаткове залізничне сполучення з населеними пунктами Калинівської, Великоолександрівської та Високопільської громади.

Відновлено роботу 27 відділень поштового зв'язку, з них 13 – у м.Херсоні та 14 – у населених пунктах Херсонського та Бериславського районів.

Також працює 11 пересувних відділень які забезпечують послуги у 203 населених пунктах.

Протяжність мережі автомобільних доріг загального користування Херсонської області становить 5 054,8 км, з них:

- 1476,7 км – державного значення (25 доріг);
- 3578,1 км – місцевого значення (397 доріг).

Протяжність автомобільних доріг в межах деокупованої території області становить 1510,9 км, у тому числі:

- 8 автомобільних доріг загального користування державного значення, загальною протяжністю 377,3 км (міжнародні – 66 км, регіональні – 78,6 км, територіальні – 232,7 км):

- 126 автомобільних доріг загального користування місцевого значення загальною протяжністю 1133,6 км.

На мережі автодоріг загального користування знаходиться 97 транспортних споруд (мостові споруди), з них 52 на автодорогах державного значення та 45 місцевого значення.

В межах деокупованої території Херсонської області на дорогах загального користування розташовано 38 транспортних споруд (мостові споруди), з них повністю зруйновані 16 транспортних споруд (на автомобільних дорогах державного значення – 9 та місцевого значення – 7).

Внаслідок окупації та бойових дій пошкоджено доріг на деокупованій території області – 1433,9 км (державного значення – 368,9 км та місцевого – 1065,0 км).

З моменту деокупації на автодорогах державного значення:

- відновлено 172,5 км автомобільних доріг, проведено роботи з експлуатаційного утримання;
- влаштовано 4 об'їзди мостів та штучну споруду.

На автодорогах місцевого значення:

- відновлено 269,6 км автодоріг, проведено аварійно-відновлювальні роботи;
- влаштовано 9 мостових споруд через річку Інгулець: відновлено 5 мостів.

В області постійно впроваджувалися заходи щодо забезпечення населення якісними **житлово-комунальними послугами**, реконструкції систем водопостачання та водовідведення для забезпечення населення питною

водою, реконструкції очисних споруд із застосуванням сучасної технології очищення стічних вод, утримання багатоквартирного житлового фонду.

Станом на 01 січня 2022 року у житловому фонді області було створено 1408 ОСББ у 1646 житлових будинках.

Наразі моніторинг щодо створення ефективного власника житла здійснюється щодо житлового фонду на деокупованих територіях.

У житловому фонді області на деокупованих територіях станом на 01 жовтня 2024 року створено 861 ОСББ у 994 житлових будинках.

Першочергові завдання полягають у відновленні комунальної інфраструктури, пошкодженої внаслідок бойових дій, у поновленні надання якісних послуг населенню та створенні комфортних умов їх життєдіяльності.

В рамках підготовки до опалювального періоду 2024/2025 року проведено роботи на 46 котельнях, 72 теплових пунктах та на 206,54 км теплових мереж у двотрубному обчисленні.

В цілому, стан підготовки до опалювального сезону в осінньо-зимовий період 2024/2025 року об'єктів життєзабезпечення населення є задовільним (враховуючи особливості внесені війною).

Ситуація з водопостачанням у регіоні значно погіршилася через бойові дії, руйнування інфраструктури. Задля забезпечення відновлення сталого водопостачання прибережної частини області, що постраждали внаслідок підриву греблі Каховської ГЕС було визначено місця для проведення робіт з буріння нових свердловин, частина з яких вже виконана.

Значну допомогу у сфері відновлення водопостачання надають міжнародні партнери, гуманітарні організації та благодійні фонди. За їх підтримки здійснено будівництво 25 нових свердловин, реставрація 13 існуючих свердловин, розчищення 87 колодязів, встановлено 35 башт та відреставровано – 23, встановлено 57 систем очистки води, доставлено 39 466 од. ємностей, придатних для питної води.

На даний момент триває реалізація проектів з буріння 24 свердловин та встановлення 5 башт.

Загальна сума заборгованості населення за надані житлово-комунальні послуги на 01 вересня 2024 року складає 1163,6 млн грн.

Торгівля та споживчий ринок. Окупація Херсонської області завдала серйозного удару по всім підприємствам сфери торгівлі та надання послуг, спричинивши трансформацію споживчого попиту.

На деокупованій частині Херсонської області відновили діяльність 1070 закладів торгівлі, з них продовольчих магазинів – 653 (+ 108 продовольчих магазинів до показника на початок 2024 року) у 110 населених пунктах.

На території Херсонського району у 44 населених пунктах відновили діяльність 776 закладів торгівлі, з них: 454 – продовольчі магазини, 20 – ринків, 51 – об'єкт громадського харчування, 251 – непродовольчий магазин.

На території Бериславського району у 66 населених пунктах працюють 294 заклади торгівлі, а саме: 199 – продовольчих магазинів, 5 – ринків, 11 – об'єктів громадського харчування, 79 – непродовольчих магазинів.

У м. Херсон відновили роботу 2 супермаркети мережі «Сільпо». Мережа супермаркетів «АТБ» відновила роботу 13 супермаркетів: 11 у м. Херсон, по 1 – у смт Білозерка та с. Чорнобаївка. Також працює супермаркет «Таврія-В».

В супермаркетах у повному обсязі представлено стелажну продукцію, яка не потребує дотримання особливого температурного режиму. В наявності молочна продукція, ковбасні вироби, солодоці, свіжі фрукти та овочі. Крім того, в супермаркетах наявні питна бутильована вода, гігієнічні засоби, побутова хімія. Асортимент продукції широкий, у достатній кількості, поповнюється кожен день.

Центрами торгівлі в обласному центрі також є 12 ринків: 5 універсальних ринків («Центральний ринок», «Дніпровський ринок», «Північний ринок», «Шуменський ринок», «Житлоселище») та 7 невеликих ринкових містечок («Таврійський», «Дружба-Плюс», «Ринок «Овочевий», «Острів», «ХБК», «Комунальний ринок», «Кримський ринок»).

Разом з цим у 118 населених пунктах деокупованої частини області не ведеться торгова діяльність. Насамперед це пов'язано із безпековою ситуацією (постійні обстріли населених пунктів), із неможливістю ведення діяльності через значні руйнування інфраструктури, фінансову неспроможність та економічну недоцільність (у населених пунктах, де залишилося кілька десятків мешканців). При цьому, мешканці таких населених пунктів обслуговуються за рахунок виїзної торгівлі, а також у найближчих селах, де ведеться повноцінна торгова діяльність.

В залежності від безпекової ситуації відновлюють роботу будівельні супермаркети мережі «33 квадратних метри» та «Строй-Ка».

Відновили роботу магазини товарів для дому таких мереж як «Єва», «Простор», «Аврора».

У даний час працюють 2 пункти видачі інтернет-магазину «Розетка». У точках видачі також можна придбати товари, продукти та засоби гігієни, обігрівачі та плити, дрібну побутову техніку та аксесуари, корм для тварин.

Відновили свою роботу магазини «біля дому» мереж: «Сита Хата», «Наша Ряба», «Ідеал», «Сонечко», «Вітамін», «Апельсин», «Green», «Везунчик» та інші.

Інфляція на споживчому ринку області у серпні 2024р. порівняно із липнем 2024 року становила 0,3% (по Україні – 0,6%), з початку року – 4,1% (по Україні – 4,9%).

У серпні ціни на продукти харчування та безалкогольні напої в цілому зросли на 0,3%. Найбільше (на 9,2%) подорожчало борошно пшеничне. На 4,8–0,9% стали більше коштувати яйця, свинина, цукор, безалкогольні напої, сир і м'який сир (творог), хліб, молоко, макаронні вироби, риба та продукти з риби, рис, овочі. Водночас фрукти подешевшали на 12,7%. Крім того, на 2,4% -

0,4% знизилась в ціні м'ясо птиці, кисломолочна продукція, масло, крупи гречані, сметана, яловичина, олія соняшникова.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби підвищилися на 1,2%, що в першу чергу пов'язано з подорожчанням тютюнових виробів на 1,7%.

У сфері охорони здоров'я ціни підвищилися на 0,9% внаслідок подорожчання фармацевтичної продукції, товарів та обладнання на 1,4%.

Ціни на транспорт зросли на 0,3% за рахунок збільшення вартості палива та мастил на 0,7%.

Першочерговими завданнями на сьогодні є сприяння суб'єктам господарювання у сфері торгівлі з відновлення діяльності на звільнених територіях та забезпечення населення якісними товарами першої необхідності.

За 9 місяців 2024 року до Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області надійшло 158 звернень від споживачів, з них: 16 – з письмовими заявами, 38 – на особистому прийомі, 104 – з урядової «гарячої лінії». Розглянуто 147 звернень, з них задоволено 118 звернень, надано 29 роз'яснень.

За результатами розгляду звернень громадян за 9 місяців 2024 року споживачам повернуто за придбані неякісні товари і послуги 181,6 тис. грн. в т.ч. у сфері торгівлі 38,4 тис. грн, а у сфері надання послуг 143,2 тис. грн.

Зайнятість населення та ринок праці. З метою підтримки населення працездатного віку, яке втратило роботу, в області постійно проводиться активна інформаційна робота. Розміщується інформація щодо актуальних вакансій, отримання грантів на відкриття/розширення бізнесу, безкоштовного навчання за ваучером, фінансової підтримки роботодавців тощо. Постійно проводяться онлайн-вебінари, тренінги, консультації з метою надання змістовної та корисної інформації щодо можливостей та послуг для населення, ветеранів війни та членів їх сімей.

Кількість безробітних в області станом на 01 вересня 2024 року становила 2812 осіб, з них 555 ВПО.

З метою сприяння зайнятості населення в області діє державна програма надання безповоротної державної допомоги у формі мікрогрантів (постанова КМУ від 06 вересня 2024 року № 1043): на створення або розвиток власного бізнесу учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та членам їх сімей. Дію зазначеної програми розширено на всю територію деокупованої Херсонщини.

З метою підвищення рівня конкурентоспроможності громадян та забезпечення роботодавців висококваліфікованими кадрами служба зайнятості проводить навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації безробітних.

З початку 2024 року направлено на професійне навчання 95 безробітних громадян.

Також проводиться активна робота щодо видачі ваучерів на навчання, а саме надається можливість отримати нову спеціальність за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Ваучери видаються як особам віком старше 45 років, так і іншим

категоріям громадян для підтримки їх конкурентоспроможності шляхом перепідготовки, спеціалізації і підвищення кваліфікації за професіями та спеціальностями для пріоритетних видів економічної діяльності. Впродовж січня – серпня 2024 року зазначені ваучери отримали 409 осіб.

Вирішення питань зайнятості дуже ускладнюється знаходженням деокупованої Херсонщини в зоні активних бойових дій, що негативно впливає на можливості ефективного працевлаштування.

Загальна заборгованість із виплати заробітної плати на підприємствах, в установах і організаціях Херсонської області, за статистичними даними, станом на 01 вересня 2024 року склала 3,3 млн грн. У порівнянні з початком року сума боргу зменшилася на 74,8%, або на 9,8 млн грн.

Заборгованість мають 7 підприємств та установ області, в тому числі: 3 – на деокупованій території (сума заборгованості – 250,0 тис. грн, 7,6% від загальної суми боргу), 5 – на окупованій території (3,05 млн грн, 92,4%).

У 2024 році в області вживалися заходи щодо забезпечення наповнення **місцевих бюджетів**. Станом на 01 жовтня 2024 року переважна частина території Херсонської області залишається окупованою – 32 територіальні громади (76% від загальної площі області) із 49, тож зусилля місцевих органів влади протягом року спрямовувалися на забезпечення стабільності функціонування бюджетної системи, відновлення інфраструктури та облаштування належних умов життєдіяльності населення в умовах виникаючих непередбачуваних проблем у фінансовому середовищі, зокрема у сферах фіскального та бюджетного спрямування.

До загального фонду місцевих бюджетів області (без урахування офіційних трансфертів) за січень – вересень 2024 року отримано 1573,3 млн грн податків і зборів, що на 591,8 млн грн, або на 27,3%, менше порівняно з січнем – вереснем попереднього року. Значне скорочення надходжень пов'язано із спрямуванням податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення військовослужбовців з 01 жовтня 2023 року до державного бюджету.

При порівнянні у співставних умовах спостерігається зростання надходжень на 19,5%, або на 257,3 млн грн.

До спеціального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів та власних надходжень бюджетних установ) протягом січня – вересня 2024 року надійшло 2,2 млн грн, що на 78,3% або на 7,9 млн грн менше надходжень відповідного періоду 2023 року.

На сьогодні процес прогнозування здійснюється в режимі реального часу в умовах високого ступеня невизначеності та непередбачуваності у сфері національної та регіональної безпеки через зміну ситуації на фронті, інтенсивності та географії бойових дій та їх наслідків, а також на підставі припущень щодо економічного розвитку регіону. Відтак, в умовах продовження воєнного стану та з урахуванням поточної соціально-економічної ситуації, у 2024 році до зведеного бюджету області (без урахування міжбюджетних трансфертів та власних надходжень бюджетних установ) очікується отримати 2140,5 млн грн податків і зборів, що на 22,1%, або на 606,1 млн грн менше надходжень 2023 року.

Основними напрямками роботи у сфері фінансових ресурсів є забезпечення збалансованості та стійкості бюджетної системи, прозорість та ефективність управління бюджетними коштами на місцевому рівні, а також забезпечення наповнюваності бюджетів усіх рівнів шляхом посилення стимулюючої функції податкової системи, залучення додаткових ресурсів, дотримання жорсткої фінансової дисципліни.

На теперішній час забезпечено відновлення роботи 100% центрів надання **адміністративних послуг** деокупованої частини Херсонської області (в 17 територіальних громадах відновлено/розпочато роботу 17 центрів надання адміністративних послуг) та забезпечено релокацію усіх 29 раніше створених відділів ЦНАП з тимчасово окупованої території, відновивши/відкривши доступи до 15 реєстрів в 86 точках деокупованої частини області, при цьому забезпечивши надання громадянам 210 825 адміністративних послуг.

На території Херсонської області функціонують 9 мобільних центрів надання адміністративних послуг, чим забезпечено покриття 119 населених пунктів.

Питання доступності громадян до адміністративних послуг вирішується за рахунок мобільних рішень для надання адміністративних послуг, а саме створення мобільних офісів ЦНАП або мобільних автоматизованих робочих місць адміністраторами ЦНАП (39 мобільних валіз).

У рамках програми "Зміцнення громадської довіри" (UCBI 4), що реалізується за підтримки USAID/OTI, до Херсонської області передано 15 мобільних валіз та 15 електричних трициклів для Центрів надання адміністративних послуг.

За допомогою таких мобільних рішень у 2024 році здійснено 387 виїзні прийоми громадян у віддалених населених пунктах, під час яких надано 4486 адміністративних послуг (щотижня проводиться близько 11 виїзних прийомів громадян), що вирішує багаторічні проблеми людей з інвалідністю та маломобільних груп населення з отримання доступних і якісних послуг.

Цифровий розвиток, цифрова трансформація. В Україні на державному рівні визначено необхідність формування цифрової економіки та суспільства, а цифрові технології розглядаються як один із ключових драйверів сталого розвитку.

Роботу базових станцій мобільного зв'язку на деокупованих територіях Херсонської області вже відновлено у 66 населених пунктах різної величини і робота постійно продовжується.

На деокупованій території області відновлено роботу 347-ми базових станцій, з них 219 – у місті Херсоні, та встановлено 3 пересувні. Це складає 82% базових станцій, які працювали до війни, в Херсоні – 87%.

За даними Національного центру оперативнотехнічного управління мережами телекомунікацій станом на 09 жовтня 2024 року, згідно з білінгом мобільних операторів України, загальна кількість користувачів мобільного зв'язку у м. Херсон – 129866 осіб, у Херсонській області – 223090 осіб.

Сприяння розвитку цифрових компетентностей та навчання жителів Херсонської області цифровій грамотності. Незважаючи на воєнний стан в

країні, окупацію більшої частини Херсонщини та знаходження деокупованих населених пунктів області під постійними обстрілами, вимушений від'їзд великої кількості населення області до більш небезпечних областей України або взагалі за кордон, у 2024 році було продовжено заходи з інформування та залучення населення області до безоплатного онлайн навчання на національній платформі Дія.Освіта, освітній платформі Prometheus, Google Знання та виконання Плану заходів з реалізації Концепції розвитку цифрових компетентностей жителів Херсонської області на 2021 - 2025 роки.

До програми розвитку цифрових навичок на Дія.Цифрова освіта приєдналися працівники Херсонської обласної державної (військової) адміністрації, територіальних громад та інших інституцій області.

Станом на 01 жовтня 2024 року пройшли навчання й отримали сертифікати про опанування: освітнього серіалу «Персональна кібергігієна» 295 працівників Херсонської обласної державної (військової) адміністрації та 1131 представник 38 громад і місцевих військових адміністрацій; симулятора «Персональна кібергігієна» – 293 та 1256 осіб відповідно; Кіберграму – 292 та 1307 осіб.

З початку року підготовлено та опубліковано 240 статей з профільної тематики.

За інформацією Мінцифри упродовж 2024 року в області кількість нових користувачів, яких залучено до програми розвитку цифрових навичок на Дія.Освіта, складає 9954 осіб.

Після повномасштабного вторгнення РФ на територію України галузь **туризму та рекреації** Херсонщини фактично припинила своє існування. Туристичну інфраструктуру області почали використовувати як місця дислокації військових російської федерації, природні туристичні локації заміновано та використано як військові бази, деякі об'єкти зруйновано вщент. Крім того, катастрофічних наслідків завдав підрив греблі Каховської ГЕС, через що фактично знищено екосистему та інфраструктуру туристичних локацій, розташованих уздовж русла р. Дніпро.

На сьогодні 90% туристичних об'єктів та інфраструктури розташовані на тимчасово окупованій лівобережній частині області, про реальний стан яких майже нічого невідомо. Разом з тим, деокупована правобережна частина території області перебуває під постійними щоденними обстрілами.

Наразі на деокупованій території області із 164 працює 137 закладів **охорони здоров'я** всіх рівнів надання медичної допомоги, зокрема 7 центрів первинної медико-санітарної допомоги та 1 самостійна амбулаторія загальної практики – сімейної медицини, в їх складі (43 амбулаторії, 86 ФАПів/ФП), 20 лікарень (вторинного та третинного рівнів) та 15 інших закладів.

Станом на 10 жовтня 2024 року на деокупованій території Херсонській області зруйновано 27 закладів охорони здоров'я (16,5% від загальної кількості закладів): 1 лікарня вторинного рівня, 7 лікарських амбулаторій та 19 фельдшерських і фельдшерсько-акушерських пунктів (далі – ФАП/ФП).

Зруйновано заклад медичної освіти: КЗ "Бериславський медичний фаховий коледж" ХОР.

Пошкоджень зазнали 116 медичних установ (70,7% від загальної кількості закладів): 26 закладів вторинного та третинного рівнів надання допомоги, 32 лікарські амбулаторії, 51 ФАП/ФП та 7 інших медичних установ.

Проведено комісійне обстеження та оформлено 52 акти в ЗОЗ, оформлено 17 технічних звітів, за результатами обстеження будівельних конструкцій та інженерних мереж, пошкоджених внаслідок бойових дій.

Розроблено 5 проектно-кошторисних документацій (далі-ПКД): Давидово-Брідська АЗПСМ, Борозенська АЗПСМ, Високопільська лікарська АЗПСМ, Іванівська лікарська АЗПСМ, а також розроблено ПКД Посад-Покровської АЗПСМ та Посад-Покровського Центру безпеки, в якому передбачено підрозділ екстреної медицини.

Із залученням благодійних організацій, фондів та інших суб'єктів в пошкоджених/зруйнованих закладах охорони здоров'я області проводяться відновлювальні роботи.

На тепер, 56 медичних установ (39,2 % від пошкоджених ЗОЗ) на деокупованій території внаслідок здійснення ремонтних робіт: частково відновлено або в процесі відновлення – 33 заклади (з них 3 заклади пошкоджено повторно) та повністю відновлено – 23 заклади (з них 1 заклад пошкоджено повторно).

Із 26 зруйнованих ЗОЗ – відновлено повністю 3 ФАПи: Кучерський, Мар'янський та Олександрівський.

З метою забезпечення населення деокупованих територій області медичним обслуговуванням благодійними організаціями до 20 населених пунктів, де пошкоджено та зруйновано медичні заклади, доставлено 28 медичних модульних амбулаторних пунктів/модульних будинків/трейлерів.

Тривалі воєнні дії обумовили значні незворотні демографічні втрати, які відображені в погіршенні кількісних, і особливо якісних показників здоров'я населення.

За оперативними даними за 9 місяців поточного року маємо наступні показники:

- середній час доїзду бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до місця події у місті – 8,40 хв., у сільській місцевості – 15,21 хв.(за січень-вересень 2023 року – у місті 9,55 хв., у сільській місцевості – 15,20 хв.);

- показник захворюваності на злоякісні новоутворення склав – 88,3 на 100 тис. населення (відповідний минулорічний показник – 80,6 на 100 тис. населення);

- показник смертності від злоякісних новоутворень склав – 30,5 на 100 тис. населення (відповідний минулорічний показник – 24,6 на 100 тис. населення);

- показник захворюваності на серцево-судинні хвороби за III квартал 2024 року склав – 63,61 на 1000 тис. населення деокупованої частини області, в аналогічному періоді 2023 року – 67,56 на 1000 тис. населення деокупованої частини області.

Кадрове забезпечення (укомплектованість медичними працівниками) закладів охорони здоров'я станом на 01 жовтня 2023 року склало 78,7% (по

області в цілому), в аналогічному періоді 2024 року – 69,2% (деокупована територія).

Освіта. У 2024/2025 навчальному році організований навчальний процес у 89 закладах дошкільної освіти (5456 вихованців), 174 – загальної середньої (57084 учні), 20 – позашкільної (5953 гуртківці), 14 – професійної (професійно-технічної) (3157 учнів), 16 – фахової передвищої (6735 студентів), 12 – вищої (15147 студенти).

З 01 жовтня 2024 року відновили навчальний процес у дистанційній формі 1 заклад дошкільної освіти в Дар'ївській сільській громаді, 3 заклади позашкільної освіти обласного підпорядкування.

Створено умови для навчання в дистанційній формі 415 дітей з особливими освітніми потребами у спеціальних класах, для 610 таких дітей – у інклюзивних класах.

У межах реалізації завдання щодо забезпечення дітей доступом до безпечного та підтримуючого навчального середовища в 4 закладах освіти (1 заклад – дошкільної, 3 – загальної середньої), де облаштовані укриття, запроваджений змішаний формат навчання для 59 дітей дошкільного віку та 230 учнів, які проживають у місці розташування закладу.

У межах підготовки до нового навчального року удосконалено наявну мережу закладів загальної середньої освіти шляхом призупинення навчального процесу в 12 малокомплектних школах, надання статусу філії одному закладу.

Організовано роботу 8 освітніх центрів «Крим-Україна», «Донбас – Україна».

За рахунок державної субвенції на забезпечення безпечних умов в закладах загальної середньої освіти в сумі 200,0 млн грн проводяться нове будівництво 4 захисних споруд та капітальний ремонт 1 ПРУ.

Також за кошти додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації, на 2024 рік в сумі 649129,8 тис. грн розпочато нове будівництво захисних споруд цивільного захисту у 8 закладах освіти області.

Задля своєчасного й систематичного надання психологічної та педагогічної підтримки учасникам освітнього процесу, які проживають на деокупованій території й зазнають травмування через постійні обстріли, на базі закладу освіти створено освітню лабораторію психологічної реабілітації здобувачів освіти, де забезпечується реалізація Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

У 3 закладах освіти організовано роботу дитячих точок «Спільно» за підтримки міжнародної організації ЮНІСЕФ. Упродовж 2024 року проведені навчальні й розвивальні заходи, до яких долучилося понад 2,3 тис. дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Як форму надання психологічної підтримки дітей застосовано літній відпочинок для 180 дітей на Закарпатті та Львівщині. Проведено в режимі офлайн обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної

гри «Сокіл» («Джура – 2024: Карпатська Січ») на базі оздоровчого закладу Закарпатської області, у якому взяли участь 8 роїв-переможців із громад, із них 2 рої взяли участь у Всеукраїнських вишколах, що проходили на Закарпатті та у м. Кропивницькому.

Для подолання освітніх втрат і розривів у 2024 році відновлено проведення обласних інтелектуальних конкурсів і змагань серед учнівської молоді. У них здобули перемогу понад 300 здобувачів освіти.

Підвищення якості освіти засвідчує рівень навчальних досягнень випускників. Нагороджені медалями за успіхи у навчанні 284 випускники цього року, отримали 200 балів за результатами НМТ 27 учнів.

Створено ефективну траєкторію розвитку для 312 юних науковців, із них 80 слухачів Малої академії наук в умовах окупації та постійних обстрілів підготували науково-дослідницькі роботи і здобули перемогу у Всеукраїнських конкурсах проти 56 переможців у 2023 році.

У співпраці з міжнародними партнерами, українськими благодійними фондами, Міністерством освіти і науки України для організації дистанційного навчання до закладів освіти передано 10380 ноутбуків та 388 планшетів. За підтримки Дитячого фонду ООН в Україні (ЮНІСЕФ) у 3 закладах освіти області облаштовано цифрові освітні центри. Також у межах реалізації програми міжнародної технічної допомоги «Програма екстреного відновлення між Урядом України та Японським агентством міжнародного співробітництва. Субпроект: «Невідкладне покращення обладнання для надання освітніх послуг» поставлено обладнання (ноутбуки, планшети, 3D принтери, проектори, конструктори, інтерактивні панелі та інше обладнання) для організації п'яти DLC.

Для підтримки дошкільної освіти від міжнародних партнерів з Фінляндії до НВК «Школа гуманітарної праці» передано автобус, оснащений для організації виїзних занять для дітей дошкільного віку – «Дитячий садок на колесах».

За рахунок коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на засадах співфінансування здійснено закупівлю 2 шкільних автобусів.

Розподілено державну субвенцію в обсязі 2835,2 тис. грн для здійснення заходів із забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» на закупівлю навчальної та навчально-методичної літератури, у тому числі їх електронних версій та з аудіосупроводом, для учнів та педагогічних працівників пілотних класів та закладів освіти (Новокаховська, Скадовська, Херсонська та Чорнобаївська громади – по 1 закладу освіти).

Триває відновлення пошкоджених приміщень 11 закладів освіти: 5 – у Високопільській, по 2 – у Великоолександрівській та Чорнобаївській, по 1 – у Білозерській та Кочубеївській громадах.

Підготовку кваліфікованих робітників у 2024 році здійснювали 14 закладів за професіями промисловості, сільського господарства, транспорту, зв'язку, будівництва, торгівлі, громадського харчування і невиробничої сфери побутового обслуговування. Освітній процес відбувався в дистанційному форматі. Навчанням було охоплено 3157 учнів. Випуск кваліфікованих

робітники становить 1480 осіб. Інтегрованими професіями оволоділи 906 осіб (61% від випуску). Кваліфікацію високого рівня з технологічно складних професій здобули 74 особи.

Регіональне замовлення у 2024 році на підготовку кваліфікованих робітників і фахівців затверджено розпорядженням голови обласної військової адміністрації від 10 липня 2024 року № 377. Загальний обсяг регіонального замовлення по 14 закладам профтехосвіти становить 2176 осіб, по 4 закладам фахової передвищої освіти – 366 осіб. Виконання відповідно – 85% (1854 осіб) і 64% (235 осіб).

Вжито заходи щодо оптимізації 3-х закладів професійної (професійно-технічної) освіти: ДНЗ «Херсонське вище професійне училище ресторанного господарства», Херсонського професійного ліцею харчової промисловості та ДНЗ «Білозерське професійно-технічне училище № 6» шляхом приєднання до інших закладів. У результаті оптимізації мережа закладів профтехосвіти області складатиметься з 19 закладів.

Упродовж 2024 року службою у справах дітей Херсонської обласної державної адміністрації спільно з відповідними службами області вирішувалися питання щодо розроблення та здійснення заходів, спрямованих на **поліпшення становища дітей**, їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку, соціального захисту, забезпечення прав, свобод і законних інтересів.

Станом на 01 вересня 2024 року на деокупованій частині території області перебувають:

- 4 дитячих будинки сімейного типу (далі – ДБСТ) (28 статусних дітей та осіб з їх числа);
- 11 прийомних сімей (далі – ПС) (24 статусних дітей та осіб з їх числа, а також 2 тимчасово влаштованих дітей).

На окупованій частині території Херсонської області (в Генічеському, Каховському, Скадовському та частині Херсонського районів) залишається 17 ДБСТ (91 статусна дитина та особа з їх числа, а також 2 тимчасово влаштованих дітей) та 33 ПС (63 статусних дитини та особи з їх числа, а також 3 тимчасово влаштованих дітей). З 1 прийомної сім'ї дитина евакуйована на безпечну територію України.

Евакуйовані на підконтрольну територію України:

- 29 ДБСТ (185 статусних дітей та осіб з їх числа, а також 4 тимчасово влаштованих дітей);
- 25 ПС (61 статусна дитина та особа з їх числа, а також 4 дітей під опікою).

За кордон України (в дружні країни) виїхали:

- 11 ДБСТ (70 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа);
- 13 ПС (32 дитини та особи з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування).

В Криму перебувають 10 статусних дітей з ДБСТ та 1 статусна дитина з ПС, а також 1 ПС (2 дітей).

На території рф перебувають 3 статусних дітей з ДБСТ та 1 статусна дитина з ПС.

Протягом 2024 року в області забезпечено функціонування 3 патронатних родин, у яких виховується 6 дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах:

- родина з м. Каховка (як ВПО знаходяться в м. Одеса), в родині виховується 1 дитина;
- родина з м. Херсон (як ВПО перемістилися до м. Дніпро), де перебувають 3 дитини;
- родина з м. Гола Пристань, які евакуювалися до Республіки Польща та продовжують виховувати 2 дітей.

За оперативними даними протягом 8 місяців 2024 року усиновлено 9 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебували на первинному обліку служб у справах дітей області, з них 3 – за рішенням Херсонського міського суду і 6 – на підставі судових рішень, прийнятих в інших регіонах України. Ще 1 дитина нині перебуває в процесі усиновлення. Всі діти усиновлені нашими співвітчизниками, з них 2 – з особливими потребами, яким встановлено інвалідність.

У підпорядкуванні служби у справах дітей обласної державної адміністрації перебувають комунальні заклади Херсонської обласної ради «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Радість» та «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей». Станом на початок 2024 року діти у вказаних закладах були відсутні.

На сьогодні, через неможливість влаштування дітей до вищевказаних комунальних закладів, службою у справах дітей обласної державної адміністрації здійснюється сприяння у влаштуванні дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, до відповідних закладів інших областей.

З метою здійснення моніторингу справ у **сфері протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі** налагоджено роботу з регіональним відділенням Національної поліції України в Херсонській області щодо надходження звернень громадян до відділень із заявами про вчинення домашнього насильства та/ або насильства за ознакою та вжиття відповідних заходів щодо його попередження.

Протягом 9 місяців 2024 року до відділень Національної поліції України в Херсонській області надійшло 2446 звернень про факти вчинення домашнього насильства, з них від жінок – 1802, дітей – 48, чоловіків – 596. По всіх зверненнях проведено відповідну профілактичну роботу із кривдниками, зокрема винесено обмежувальних приписів – 1, термінових заборонних приписів – 1709 особам, на облік взято 1439 осіб, які вчинили насильство в сім'ї. Постраждалим від домашнього насильства надано психологічно-соціальну допомогу.

Значна увага в умовах сьогодення приділяється особам, які постраждали від торгівлі людьми. Так, протягом 2024 року статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, отримали 6 осіб, з них: жінок – 3 особи, чоловіків – 3 особи.

В умовах продовження військових дій з боку агресора значна увага

приділяється оздоровленню та відпочинку дітей, постраждалих від цих дій. Станом на 16 жовтня 2024 року зазначеною послугою охоплено 1305 дітей. Оздоровлення та відпочинок дітей проводилося як у вітчизняних закладах (оздоровлено 805 дітей) так і за кордоном (відпочило – 500 дітей).

Культура. За даними моніторингу пошкоджень та руйнувань зазнало 253 об'єкти культурної інфраструктури, внаслідок неодноразових повторних прильотів 55 об'єктів зруйновані повністю, 198 об'єктів мають пошкодження різного ступеню.

Незважаючи на надскладні умови, на деокупованій частині області працюють 107 закладів галузі (в офлайн та онлайн форматі).

Із 17 деокупованих територіальних громад області заклади культури працюють у 10 громадах: Чорнобаївській, Херсонській, Високопільській, Кочубеївській, Милівській, Новоолександрівській, Нововоронцовській, Великоолександрівській, Новорайській, Білозерській.

На базі працюючих закладів культури, окрім культурних послуг, проводиться робота з надання гуманітарної допомоги спільно з волонтерами, майстер-класи, тренінги по наданню першої домедичної допомоги, плетіння сіток для військових тощо.

Серед закладів, які поновили свою діяльність 11 закладів позашкільної освіти сфери культури (з нового навчального року розпочала свою діяльність в дистанційному режимі Великоолександрівська мистецька школа), у яких навчаються 2331 учень, у тому числі у цьому навчальному році на навчання прийнято 508 першачків. Також у дистанційному режимі проводить освітню діяльність Херсонський фаховий коледж культури і мистецтв (184 студенти).

Враховуючи збільшення попиту населення на отримання культурних послуг, у 2024 році в обласному центрі за ініціативи обласної військової адміністрації організовано відкриття додаткового культурного простору в укритті для проведення заходів.

Із залученням обласних закладів культури продовжується реалізація виїзних проєктів по деокупованим громадам з урахуванням безпекової складової.

У поточному році для об'єднання та підтримки творчих людей Херсонщини започаткована культурна ініціатива «Мистецький шлях». Презентація культурної ініціативи «Мистецький шлях» відбулася у серпні у Херсонській обласній дитячій лікарні. В рамках проєкту проводяться заходи по деокупованим громадам. Організовано щотижневі покази мультфільмів для дітей у дитячому просторі Unicef (в укритті).

В рамках проєкту «Книга в укритті» спільно з делегацією Міжнародного ПЕН-клубу у поточному році відкрито 3 книжкові точки.

Протягом 2024 року реалізовано проєкти: «Вільні читають українською» та «Один студент – одна книжка для Херсона». В рамках проєктів до Херсонської області було надіслано 7976 україномовних книжок. Отримані книжки передані до бібліотечних закладів деокупованих територіальних громад області.

Організовано проведення Міжнародного фестивалю театральних прем'єр «Мельпомена Таврії», мистецького кулінарного фестивалю «Таврія-Борщ» та відкритого фестивалю народної творчості «Душа Півдня», Всеукраїнського конкурсу-фестивалю військово-патріотичної пісні «Оберіг», відкритого літературного конкурсу творів у жанрі фантастики та фентезі «ФантФест», відбіркового туру конкурсу Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики «Червона Рута», міжрегіонального ярмарку бібліотечних інновацій «Бібліокреатив» та інші.

Заклади культури, які відновили діяльність, активно беруть участь у залученні грантових коштів. Так, в локації однієї з обласних бібліотек у м. Херсоні в рамках отриманого грантового проєкту на суму близько 500 тис. грн відкрито культурний прості «Незламна бібліотека», в якому фахівці Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олесь Гончара мають можливість обслуговувати родини з дітьми з особливими потребами.

Проводиться робота у сфері охорони культурної спадщини в частині пам'яток археології, історії та монументального мистецтва.

Обстежено 6 пам'яток археології національного значення розташованих на території Херсонського району, проведено обстеження стану пам'ятки національного значення доби козацтва «Кам'янська Січ» та перевірку стану пам'яток археології місцевого значення – курганів на території Бериславського району.

З метою забезпечення вцілілих музейних предметів у 2024 році було проведено 2 етапи евакуації частин фондів колекцій обласних музеїв.

Також було організовано рятування та евакуацію музейних колекцій музеїв деокупованої частини області, будівлі яких зазнали пошкоджень внаслідок бойових дій.

Разом з тим, надзвичайно складна безпекова ситуація на території області значно ускладнює можливість мешканців отримати повноцінний доступ до культурних послуг.

Державним архівом області протягом 2024 року виконано ряд заходів щодо забезпечення формування, обліку та зберігання документів Національного архівного фонду, полегшення доступу користувачів до архівної інформації.

Основна робота державного архіву області була зосереджена на встановлення фактів викрадення, втрати, пошкодження або знищення документів Національного архівного фонду з одночасним внесенням змін до облікової документації, мікробіологічне та ентомологічне обстеження, перекартонування, опрацювання справ.

В січні-вересні 2024 року перевірено 806 фондів, в яких на обліку перебувало 145325 одиниць зберігання, з них викрадено 58999 справ.

З метою усунення причин прискореного старіння та руйнування документів, відновлення їх властивостей, технічних характеристик архівом області проводиться спеціальне фізико-хімічне і технічне оброблення документів, в ході якого: відреставровані 16577 справ, підшиті 1408 справи,

оправлені 285 справ та санітарно-гігієнічно оброблені (дезінфекційна обробка ручним способом) 80 справ/ 3264 аркушів.

Триває робота з установами, що відновили свою діяльність в частині поповнення архівних фондів. Державним архівом області в поточному році прийнято на державне зберігання документи Національного архівного фонду:

- справи від юридичних осіб на паперовій основі (13163 справи);
- справи особового походження на паперовій основі (137 од. зберігання/7256 документів);
- фотодокументи про події російсько-української війни (473 од. обліку/1433 позитиви);
- відеодокументи (593 од. обліку/9 од. зберігання), фонодокументи (10 од. обліку/1 од. зберігання).

Релоковано до державного архіву області із зруйнованої внаслідок постійних обстрілів російських військ будівлі в м. Берислав віддаленого робочого місця архівного відділу Бериславської районної адміністрації архівні фонди в кількості близько 20 тис. од. зберігання. Наразі триває їх технічне опрацювання.

Продовжувалася робота зі створення фонду користування архівних документів. Упродовж 9 місяців 2024 року оцифровано та створено фонд користування на 1443 справи (223021 файл), що більш ніж вдвічі більше ніж за аналогічний період 2023 року. Розміщено цифрові копії на архівних документів на офіційному вебсайті державного архіву області в кількості 2079 справ та 692 описи.

Підготовлені теле-, радіопередачі для місцевих та всеукраїнських ЗМІ та інтернет медіа-проектів, які в основному стосувалися відновлення роботи архіву, роботи архіву під час окупації та подолання наслідків викрадення архівних документів, оцифрування документів Національного архівного фонду, прийняття на державне зберігання нових документів.

На сайті архіву розміщено 4 онлайн виставки архівних документів, фотоматеріалів, присвячені: роковинам початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну; 80-річчю визволення Херсонської області від нацистської окупації; Дню пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України (10 років з часу Іловайської трагедії), 150-річчю із часу заснування Херсонського державного аграрно-економічного університету.

В приміщенні архіву було проведено 3 виставки оригіналів архівних документів, що присвячені: 80-річчю визволення Херсонської області від нацистської окупації; Дню Конституції України; Дню Незалежності України.

На особистому прийомі надано 139 консультації. На запити фізичних і юридичних осіб виконано 623 довідок.

Завершено участь в проєкті Міжнародної Ради Архівів створення практичного посібника з оцифрування архівних документів в умовах воєнного стану архівістів.

Фізична культура та спорт. До початку повномасштабного вторгнення російських загарбників в Україну в Херсонській області функціонувало 2706

спортивних споруд, з яких 34 стадіони, 5 легкоатлетичних ядер, що не входять до складу стадіонів, 2 плавальні басейни, 459 спортивних залів площею не менше 162 кв.м, 335 приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять, 1048 спортивних майданчиків (52 майданчики зі штучним покриттям для ігрових видів спорту) та 360 майданчиків з тренажерним обладнанням, 348 футбольних полів, 34 тенісні корти, 6 веслувально-спортивних та 7 водноспортивних баз, 65 стрілецьких тирів на дистанцію не менше 25 м, 1 льодовий комплекс.

Кількість осіб, які займалися всіма видами спорту, становила понад 30 тис. осіб, з них у дитячо-юнацьких спортивних школах, спеціалізованих дитячо-юнацьких школах олімпійського резерву, школі вищої спортивної майстерності та Херсонському фаховому спортивному коледжі – понад 15 тис. осіб.

Одним з пріоритетів **соціальної політики** в області є посилення захисту соціально вразливих верств населення Херсонщини, розширення та вдосконалення наявного переліку соціальних послуг.

З початку 2022 року в області функціонувало 10 інтернатних закладів, розрахованих на 1519 ліжко-місць, з яких: 3 геріатричні пансіонати, 5 психоневрологічних, 1 спеціальний та 1 дитячий будинки-інтернати, які підпорядковувалися Департаменту соціального розвитку обласної державної адміністрації.

На сьогодні 9 інтернатних закладів знаходяться на окупованій території Херсонської області, окупаційною владою змінено керівництво та примусово евакуйовано підопічних/вихованців до тимчасово окупованої території АР Крим.

КЗ ХОР «Херсонський психоневрологічний будинок-інтернат» знаходиться на деокупованій території, в якому після деокупації перебувало 309 підопічних. У зв'язку з чисельними обстрілами підопічних (300 осіб) евакуйовано до аналогічних закладів Миколаївської, Черкаської та Тернопільської областей. Інших – забрали родичі у відпустку. На сьогодні заклад призупинив свою діяльність.

Пріоритетним напрямком в регіоні є забезпечення незахищених верств населення, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку та внутрішньо переміщених осіб якісними та необхідними соціальними послугами.

В області функціонує 7 територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) (далі – територіальні центри) та 10 центрів надання соціальних послуг (далі – центри), з них 13 – у сільській місцевості та 4 – у містах, якими протягом I кварталу 2024 року виявлено та обслужено більше 10,8 тис. громадян області.

Зазначеними закладами надавався весь спектр базових соціальних послуг, які можливо було забезпечити в умовах сьогодення, зокрема – денний догляд підопічних забезпечують продуктами харчування, ліками, вирішується питання щодо організації медичного обслуговування та евакуації у більш безпечні місця.

У структурі зазначених вище центрів було утворено 6 стаціонарних відділень для постійного або тимчасового проживання громадян: (при Великоолександрівському Високопільському, Калинівському, Нововоронцовському центрах надання соціальних послуг та Бериславському, Новоолександрівському територіальних центрах, з них функціонує одне – Великоолександрівське), а у зв'язку з безпековою ситуацією, з 5 відділень стаціонарного догляду підопічних евакуйовано до Дніпропетровської області.

У відділені стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання громадян комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Великоолександрівської селищної ради проживає 14 громадян. Заклад за рахунок гуманітарної допомоги забезпечений продуктами харчування, питною водою, сезонним одягом та взуттям, лікарськими засобами та засобами медичного призначення (перев'язувальних матеріалів, підгузків тощо) у повному обсязі, світло, вода та тепло є.

Також в області проводиться робота щодо впровадження нової соціальної послуги – соціальна пральня, за допомогою якої можливо задовольнити потреби гігієни в рамках оздоровчих заходів для людей, які постраждали від гуманітарної кризи та наслідків проведення військових дій.

Соціальною пральнею можуть скористуватися родини військовослужбовців, сім'ї, в яких є особи з інвалідністю, особи похилого віку, багатодітні родини, внутрішньо переміщені особи та ті, хто постраждав від підтоплення греблі Каховської ГЕС або руйнації житла внаслідок обстрілів з боку РФ.

Станом на 07 жовтня 2024 року соціальні пральні відкриті у Дар'ївській, Білозерській, Борозенській, Милівській, Станіславській, Тягінській, Кочубеївській, Чорнобаївській, Нововоронцовській, Бериславській та Високопільській територіальних громадах.

На деокупованій частині Херсонщини на 01 жовтня 2024 року на обліку перебуває 3488 ветерана війни, з яких 242 особи з інвалідністю внаслідок війни, 481 особа з числа членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників ті Захисниць України.

Станом на 01 жовтня поточного року 8911 мешканцям області за рахунок коштів обласного бюджету надано матеріальну допомогу на загальну суму 48882,0 тис. грн.

В області чисельність пенсіонерів на 01 жовтня 2024 року становила 207272 особи, що на 7255 осіб менше ніж на відповідну дату 2023 року (214527 осіб). Середній розмір пенсійних виплат складає 4 954,65 грн, він зріс на 417,53 грн, або на 9,2% (4 537,12 грн).

Станом на 01 жовтня 2024 року надходження власних коштів, які адмініструє Головне управління Пенсійного фонду України в Херсонській області, за січень – вересень 2024 року склали 24,3 млн грн, що на 2,4 млн грн менше ніж за відповідний період 2023 року, темп росту – 90,8%; потреба в коштах на пенсійні виплати та грошову допомогу на вересень 2024 року склала 1038,5 млн грн, що на 49,7 млн грн, або на 5,0%, менше ніж у вересні 2023 року.

У 2024 році Херсонською обласною державною адміністрацією налагоджено постійну та дієву комунікацію щодо **залучення міжнародної гуманітарної допомоги та фінансових ресурсів донорської спільноти** задля забезпечення потреб постраждалого населення Херсонської області.

З метою ліквідації наслідків збройної агресії РФ отримано гуманітарну допомогу від кластерних партнерів ООН, ЮНІСЕФ, Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA), Уряду землі Шлезвіг-Гольштейн (ФРН), Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), Японської компанії KOBELCO Construction Machinery, Корейської компанії ТУМ, Сейму Литовської Республіки, Львівського ІТ Кластера, ряду благодійних фондів («Благодійний фонд Євгена Пивоварова», БФ «Міжнародна солідарність» БФ «Ранок Відродження», БФ «Південна Стратегія Розвитку» та ін.)

Загальна кількість міжнародних інституцій, громадських організацій та благодійних фондів, з якими наразі співпрацює Херсонська область становить 294 од, з яких із 40 організаціями підписано угоду про співпрацю.

Кількість залучених коштів (еквівалент) на потреби регіону за 9 місяців 2024 року склала 310,1 млн.грн.

Збройна агресія РФ проти України є спустошливою й має руйнівний вплив на **навколишнє природне середовище** та здоров'я людей.

Внаслідок ведення бойових дій на території Херсонської області з 2022 року відбувається знищення інфраструктури, руйнуються міста та села, горять ліси, зменшується популяція тварин і птахів, що завдає чимало збитків довкіллю та екосистемам Херсонської області.

Однією з найважливіших екологічних проблем під час війни стало забруднення повітря, води та ґрунту. Постійні обстріли міст і населених пунктів призвели до викиду великої кількості токсичних хімічних речовин у навколишнє середовище. Також, обстріли призводять до розливів неочищених стічних вод та викидів небезпечних речовин у навколишнє середовище.

Знищення лісів, місць проживання диких тварин і птахів, природних комплексів завдали значної шкоди екосистемі та негативно вплинуло на біорізноманіття Херсонського регіону.

06 червня 2023 року внаслідок підриву військовими формуваннями РФ зруйновано Каховську гідроелектростанцію – це стало екологічною катастрофою для Херсонського регіону та спричинила проблеми із забезпеченням ряду населених пунктів питною водою, функціонуванням очисних споруд, систем водопостачання та водовідведення.

Відсутність очисних споруд стічних вод у переважній більшості населених пунктів області становить небезпеку для навколишнього природного середовища та санітарно-епідеміологічної ситуації в області. Неякісне очищення стічних вод, незастосування сучасних технологій та відповідного обладнання призводить до потрапляння неочищених стоків у річку Дніпро та створює загрозу забруднення поверхневих вод.

Каналізаційні очисні споруди у Херсонській області зазнали значних пошкоджень під час воєнного конфлікту. У м.Херсон наявні каналізаційні

очисні споруди проектною потужністю 250,0 куб. м. на добу. До кінця 2024 року буде здійснено будівництво очисних споруд в смт. Високопілля.

Однією із нагальних проблем екологічної безпеки Херсонщини залишається утилізація заборонених та непридатних до використання у сільському господарстві безхазяйних хімічних засобів захисту рослин.

За результатами проведеної у 2024 році комплексної інвентаризації місць накопичення заборонених та непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин (далі – ХЗЗР), на території області обліковується 1,7 тис. тонни ХЗЗР.

У випадку влучання в місце зберігання заборонених та небезпечних хімічних відходів існує загроза забруднення навколишнього природного середовища (можливе потрапляння шкідливих речовин у ґрунти, водойми та атмосферне повітря).

Для екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення безхазяйних заборонених та непридатних до використання ХЗЗР потрібно близько 203 млн грн. При розрахунку враховано середню вартість утилізації зазначених відходів у 2024 році – 141 тис. 500 грн за тонну.

Актуальною проблемою на сучасному етапі в Херсонській області є проблема утворення, оброблення та утилізація відходів. На даний час поводження з побутовими відходами ґрунтується на технологіях низького рівня та орієнтоване на захоронення.

Для вирішення нагальних проблем, розроблено проєкт Регіонального плану управління відходами в Херсонській області до 2034 року.

В Херсонській територіальній громаді розробляється техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) технологічного комплексу сміттесортування, а в Бериславській територіальній громаді – здійснюється реалізація проєкту «Будівництво комплексу по сортуванню побутових відходів м. Берислав Херсонської області (за межами населеного пункту)».

Знизити навантаження на полігони побутових відходів має також запровадження роздільного збору ресурсоцінних компонентів відходів. На деокупованій території області роздільне збирання твердих побутових відходів впроваджено у м.Херсоні, де у житловому фонді встановлено 380 контейнерів для збирання ПЕТ-пляшок та 20 контейнерів для скла.

Внаслідок військової агресії російської федерації деокуповані населені пункти області продовжують зазнавати численних руйнувань та постійно збільшуюся обсяги відходів руйнації.

З метою запобігання негативного впливу цих відходів на навколишнє природне середовище на території 17 деокупованих територіальних громад облаштовано 67 тимчасових місць зберігання відходів руйнувань, загальною площею 114,2 га, на яких вже накопичено 180289 тон відходів.

У подальшому планується їх переробка для подальшого використання у відновлювальних роботах.

Станом на 01 січня 2024 року природно-заповідний фонд Херсонської області складає 84 територій та об'єктів, загальною площею 371,9 тис. га, у

тому числі 16 територій та об'єктів загальнодержавного значення і 68 місцевого значення.

Відношення фактичної площі природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ) до площі області (показник заповідності) складає 10,99%.

Природоохоронні комплекси області поділяються на 7 категорій територій та об'єктів:

- Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е.Фальц-Фейна та Чорноморський біосферний заповідник;

- Азово-Сиваський національний природний парк і національні природні парки «Джарилгацький», «Олешківські піски», «Нижньодніпровський» та «Кам'янська Січ»;

- 1 дендропарк загальнодержавного значення «Асканія-Нова»;

- 8 заказників загальнодержавного та 15 заказників місцевого значення;

- 30 пам'яток природи;

- 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення;

- 10 заповідних урочищ.

Відповідно до карти бойових дій на території України від Deep State, з 84 територій та об'єктів ПЗФ декоуповано 29 територій та об'єктів ПЗФ, загальною площею більш 17,7 тис. гектара.

Під тимчасовою окупацією та бойовими діями залишаються 55 територій та об'єктів ПЗФ, загальною площею близько 354,2 тис. га, що становить 95% від загальної площі ПЗФ.

Основними проблемами цінних територій внаслідок війни стали масштабні пожежі, замінованість територій, активні бойові дії, як наслідок – неможливість виконувати природоохоронні функції, окупація, втрата працівників та науковців, які були вимушені покинути свій дім та роботу.

Через воєнні (бойові) дії під загрозою знищення чи значного пошкодження опинилися об'єкти Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення, території ПЗФ і біосферні заповідники ЮНЕСКО. У зоні активних бойових дій цілинні нерозорані степи та приморські екосистеми. Під вогненним ударом опинилися ландшафтні заказники загальнодержавного значення «Олександрівський», «Станіславський», а також національний природний парк «Кам'янська Січ» зазнає особливих уражень.

Тривалий час були пожежі на Кінбурнській косі, що є частиною Чорноморського біосферного заповідника. На суходільних ділянках та островах (14800 га) розташовані бойові позиції ворожих військ, мінні поля, знищенні лісові насадження.

Окремі природоохоронні установи опинилися в зоні гуманітарної кризи, зокрема Біосферний заповідник «Асканія-Нова» (тут зібрані і живуть на волі різноманітні види тварин, деякі в дуже обмеженій кількості у світовому масштабі, унікальні для всього світу), національні природні парки «Азово-Сиваський» і «Джарилгацький».

З 24 лютого 2022 року до теперішнього часу Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна НААН перебуває на тимчасово окупованій території.

Ситуація є критично складною, проте установа до сьогодні функціонує у режимі, спроможному забезпечити моніторинг охоронної території.

За період окупації, станом на 01 липня 2024 року, у різних функціональних зонах Біосферного заповідника «Асканія-Нова» сталось 69 пожеж. Згідно з узагальненими даними дистанційного моніторингу вигоріло 7109,0 га території, у тому числі: 2208,6 га природного ядра, 4846,9 га агроландшафтів (рілля, перелоги та лісосмуги).

Значна шкода наноситься тваринам, адже активні бойові дії припали на сезон тиші, період розмноження диких тварин, що призведе до скорочення багатьох популяцій.

У 2024 році в рамках підписаних «угод про співпрацю» та «обмін» тварин з приватним Ялтинським зоопарком «Казка» та Парком левів «Тайган» з колекції зоологічного парку «Асканія-Нова» до АР Крим вивезено 3 особини сірої української породи великої рогатої худоби та сукупно 12 особин зебри Чапмана.

Інформація, яку отримує спеціальна адміністрація Азово-Сиваського національного природного парку з окупованих територій носить неперевірений та досить суперечливий характер. З усього її масиву достеменно відомо про знищення військовими російської федерації більш 120 особин оленя благородного і лані європейської, 6 голів коней здичавілих («мустангів»). Крім того наявна інформація, про масове вирубування деревних насаджень на косі острова Біручий.

На території Національного природного парку «Нижньодніпровський» за період спостережень з 23 лютого 2022 року по квітень 2024 року відмічено ряд масштабних осередків займання, орієнтовною загальною площею згарищ більш 7443,78 га.

Ситуація ускладнюється замінуванням території, адже після розмінування природно-заповідних територій утворюються воронки від вибухів, а отже суттєво псується або знищуються природні ділянки та все живе на них. Окрім цього замінованість територій унеможливує роботу природоохоронної спільноти та проведення безпосередніх природоохоронних заходів через значний ризик для життя.

Загальну шкоду нанесену війною та російською федерацією заповідним територіям важко оцінити, адже окрім питання значного ускладнення проведення оцінки в результаті замінування та окупації, втрату унікальних територій та об'єктів тваринного і рослинного світу оцінити неможливо.

У рамках роботи комісії з визначення шкоди, завданої довкіллю внаслідок надзвичайної ситуації та /або збройної агресії та бойових дій під час воєнного стану на території Херсонської області Державною екологічною інспекцією Південного округу (Запорізька та Херсонська області) здійснено обрахунки збитків, завданих:

- національному природному парку «Кам'янська Січ» внаслідок збройної агресії російської федерації. Обсяг збитків становить – 20114,9 млн грн;

- Біосферному заповіднику «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна. Обсяг збитків, завданих тваринному світу становить – 62,8 млн грн.

Обласна державна адміністрація направила до Херсонської обласної прокуратури ці розрахунки для вжиття відповідних заходів реагування.

Основним завданням у сфері **цивільного захисту населення** є забезпечення функціонування територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Херсонської області та її ланок, вжиття заходів із забезпечення готовності до реагування на надзвичайні ситуації органів управління цивільного захисту.

З цією метою за 9 місяців 2023 року проведено таку роботу: пройшли функціональне навчання з питань цивільного захисту за державним замовленням – 466 осіб та за контрактом – 171 особа, навчання з питань пожежної безпеки – 208 осіб. Проведено командно-штабне навчання на тему: «Дії органів управління та сил цивільного захисту Херсонської районної військової адміністрації у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру і подолання їх наслідків» та функціональне навчання керівників територіальних спеціалізованих служб цивільного захисту Херсонської області та їх заступників.

Крім того, протягом 2024 року продовжено роботи з очищення деокупованої території Херсонської області від вибухонебезпечних предметів.

Станом на 30 вересня 2024 року загальна площа деокупованих територій Херсонської області складає 683 тис. га, з яких з початку проведення робіт з розмінування обстежено на наявність вибухонебезпечних предметів 375,9 тис. га га, з них – 341,5 тис га земель с/г призначення.

Загалом з початку проведення робіт підрозділами розмінування фахових відомств виявлено та знищено вибухонебезпечних предметів у кількості 206,033 тис. од.

За період 2023 – 2024 років було обстежено: доріг – 3918,4 км (в тому числі польові та ґрунтові); ЛЕП – 2233 км (в тому числі ПС та опори); газопроводів та їх сполучень – 149,1 км; залізничних колій – 386,3 км; берегової лінії – 6,4 км та 3,6 га водойма; домогосподарств та об'єктів інфраструктури (без урахування звернень, що надходять на екстрені номери оперативних служб «101» та «102») – 17970 од.

Разом з тим, здійснювалися заходи щодо організації просвітницької роботи серед населення. Так, протягом 9 місяців 2024 року:

1741 осіб пройшли інструктажі з мінної безпеки та правил поведінки з вибухонебезпечними предметами;

738 осіб пройшли інструктажі з надання домедичної допомоги;

353 особи пройшли інструктажі щодо дій населення у випадку загрози та виникнення радіаційної аварії.

На базі Інтерактивного центру з формування, у партнерстві з ГО «Херсонці разом», ГУ ДСНС у Херсонській області забезпечено проведення занять безпекових навичок «Клас безпеки», які пройшли 3074 осіб.

Значна увага Херсонської обласної державної (військової) адміністрації зосереджена в напрямі **інформаційної сфери**, яка максимально орієнтована на протидію ворожій дезінформації, зміцнення авторитету України, підвищення

рівня довіри суспільства до державної влади, оперативне інформування населення щодо ситуації в області.

Упродовж 2024 року з метою максимального охоплення населення суспільно-важливою інформацією використовувалися найефективніші комунікаційні канали: телебачення, радіо, інтернет-видання, Telegram-канали, Фейсбук; розміщувалася зовнішня соціальна реклама на наявних рекламних конструкціях на деокупованій території Херсонської області.

Telegram-канал Херсонської обласної військової адміністрації охоплює понад 22 тис. підписників. Наразі він є головним інформаційним джерелом про події в регіоні, як для жителів області так і для журналістів. Також задля оперативного інформування населення, відповіді на запитання та звернення створено пресцентр обласної військової адміністрації. На постійній основі проводяться пресконференції за участю голови (начальника) Херсонської обласної державної (військової) адміністрації та його заступників у присутності регіональних та загальнонаціональних медіа. Щотижня організовуються для звітування про проведену роботу, з детальним роз'ясненням нагальних питань та шляхів їх вирішення.

Разом з тим, використовувався такий канал комунікації, як транзакційні sms-повідомлення. Для прикладу, Херсонською обласною державною (військовою) адміністрацією у співпраці з Національним центром оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій організовано оповіщення у такий спосіб у зв'язку з руйнуванням греблі Каховської ГЕС для оперативного доведення життєво важливої інформації та рекомендацій до людей, які опинилися в зоні підтоплення.

Крім того, в ефірі Українського радіо, задля підтримки, звучало звернення до українців на тимчасово окупованій території. Озвучувалися звернення і до російських солдат.

Постійно проводився моніторинг телерадіопростору у деокупованих населених пунктах області. За результатами моніторингу є громади у яких присутнє вороже російське телерадіомовлення та відсутнє українське.

У зв'язку з вищезазначеним, за сприяння Херсонської обласної державної (військової) адміністрації у березні 2024 року Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення встановив висотну споруду висотою 70 метрів в селі Костирка Бериславського району, сигнал з якої охоплюватиме території в орієнтовному радіусі 25 км. На телекомунікаційному об'єкті буде розміщене обладнання цифрового телебачення (загальнодержавний мультиплекс МХ-7), обладнання FM-радіомовлення, а також при потребі, базові станції мобільного зв'язку та мережі Інтернет. Наразі вирішується питання приєднання до електричних мереж щогли.

З метою відновлення українського телевізійного та радіомовлення Концерном радіомовлення, радіозв'язку та телебачення 12 червня 2024 року у м.Херсон розміщене обладнання цифрового телебачення (загальнодержавний мультиплекс МХ-7). Доступно для перегляду 9 цифрових телевізійних каналів.

Крім того, цифровий провайдер «Зеонбуд» у Херсоні ввів у дію мультиплекс МХ-2 (Новий канал, ТЕТ, «2+2», М1, НТН, «Мега», «Плюс плюс»,

«Ми - Україна+», «1+1 Україна», ICTV2, «Оце ТБ») та МХ-3 (K1, K2, Zoom, Xsport, «Ентер-фільм», «Піксель»).

У м. Херсон поновлено мовлення 12 радіостанцій, що фактично відповідає довоєнним обсягам. Орієнтовний радіус покриття сигналом FM радіостанцій з Херсону становить до 30 км.

Програми радіо можна слухати на хвилях:

87,7 МГц – Радіо Х.ON;

88,1 МГц – Радіо Промінь;

94.4 МГц – Громадське радіо;

99,0 МГц – Армія FM;

99,4 МГц – Люкс ФМ;

100,6 МГц – Українське радіо;

101,9 МГц – Перець ФМ;

103,7 МГц – Радіо NV;

104,4 МГц – Радіо П'ятниця;

104,8 МГц – Радіо «БАЙРАКТАР»;

105,6 МГц – Радіо «Культура»;

107,6 МГц – Радіо Roks .

У зв'язку з тим, що Херсон тривалий час був під російською окупацією телерадіоорганізації та провайдери програмної послуги, які здійснювали ліцензійну діяльність у місті, припинили свою роботу.

Наразі, фактично тільки один провайдер аудіовізуальних сервісів, ліцензіат Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення ТОВ «Мале підприємство «Незалежна телекомпанія «Норма-4» відновило свою діяльність і забезпечує розповсюдження в кабельних мережах українські телерадіопрограми.

12 серпня 2024 року розпочало мовлення місцеве радіо Х.ON у с. Високе Бериславського району. Це сталося в рамках реалізації спільного проєкту Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення і Фонду «Партнерство за сильну Україну», що спрямований на посилення українського мовлення на прикордонних і прифронтових територіях. З лютого 2024 року радіостанція ТОВ «Іксон медіа» звучала лише в обласному центрі, а, беручи участь у проєкті, розширила своє мовлення.

Телеканал «Херсон плюс» розміщує інформаційні матеріали на своєму сайті <https://kherson.tv/> та <https://www.youtube.com/@KhersonTV> .

Упродовж 2024 року Херсонська обласна державна (військова) адміністрація неодноразово звертала увагу та надавала пропозиції стосовно забезпечення інформаційної безпеки в області до Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, Міністерства культури та інформаційної політики, Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій, Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення, Офісу Президента України.

З метою створення та експлуатації системи спеціального телерадіомовлення Кабінет Міністрів України розпорядженням від 18 липня 2024 р. № 659-р вніс зміни до пункту 1 розпорядження Кабінету Міністрів

України від 5 березня 2024 р. № 193 та додав до переліку областей Херсонську область.

Питання відновлення українського телерадіомовлення постійно тримається на контролі Херсонською ОВА.

Наразі діяльність представників обласної влади спрямована на забезпечення соціально-економічного розвитку регіону, здійснення державної політики сприяння **розвитку громадянського суспільства** та стабільної суспільно-політичної ситуації в регіоні.

У 2024 році, з метою налагодження ефективної комунікації між Херсонською обласною державною (військовою) адміністрацією та інститутами громадянського суспільства, організовувалися спільні зустрічі з представниками громадських організацій, благодійних фондів, волонтерських груп під час яких обговорювалися проблемні питання і варіанти співпраці щодо залучення гуманітарної допомоги для деокупованих громад Херсонщини тощо.

При обласній державній (військовій) адміністрації утворено та діють консультативно-дорадчі органи, які беруть участь у вирішенні нагальних соціально-економічних та політичних проблем регіону та держави загалом.

Регулярно проводяться засідання громадської ради при обласній державній адміністрації.

Крім того, організовувалися консультації з громадськістю відповідно до Орієнтовного плану проведення консультацій з громадськістю на 2024 рік, затвердженого розпорядженням начальника обласної військової адміністрації від 29 грудня 2024 року № 912.

Оголошення та результати про проведення консультацій з громадськістю оприлюднювалися на офіційному вебсайті обласної державної (військової) адміністрації.

Забезпечено виконання завдань з реформування адміністративно-територіального устрою: утворено 49 **територіальних громад**, затверджено новий адміністративно-територіальний устрій субрегіонального (районного) рівня, а саме: ліквідовано 18 районів та утворено 5 нових районів – Бериславський (з адміністративним центром у м. Берислав), Генічеський (з адміністративним центром у м. Генічеськ), Каховський (з адміністративним центром у м. Нова Каховка), Скадовський (з адміністративним центром у м. Скадовськ) та Херсонський (з адміністративним центром у м. Херсон). В усіх громадах утворені військові адміністрації.

У Херсонській області діє 227 старостинських округів, призначено 180 старост.

На сьогодні деокуповано 17 територіальних громад та 2 населених пункти Новокаховської міської територіальної громади (всього 228 населених пунктів).

Начальникам та спеціалістам військових адміністрацій населених пунктів щоденно надається всебічна організаційна, інформаційно-методична та практична допомоги у здійсненні ними відповідних функцій.

В області утворено Херсонський регіональний офіс Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України, на якому розглянуто понад 76 актуальних питань.

Начальникам та спеціалістам військових адміністрацій населених пунктів щодня надається організаційна, інформаційно-методична та практична допомога у здійсненні ними відповідних функцій.

Крім того, з метою підготовки до відновлення життєзабезпечення територіальних громад лівобережної частини Херсонської області, після їх звільнення, начальникам районних військових адміністрацій та військових адміністрацій населених пунктів визначено ряд невідкладних заходів, яких необхідно вжити у сфері кадрового забезпечення, а також у гуманітарній, безпековій, інфраструктурній, медичній та соціальній сферах.

Обласна державна адміністрація сприяє підвищенню управлінської та кадрової спроможності органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій населених пунктів. Всього взято участь 194 заходах (форумах, конференціях, зустрічах).

З метою участі органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій населених пунктів у державних програмах, програмах міжнародної технічної допомоги військовими адміністраціями укладено понад 35 договорів з міжнародними партнерами – муніципалітетами та містами-побратимами та понад 567 угод з громадськими та благодійними організаціями, у тому числі міжнародними.

II. Мета, завдання та заходи розвитку області у 2025 році

Основною метою Програми на 2025 рік є подолання негативних наслідків для Херсонської області, спричинених повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, здійснення заходів зі стабілізації економічного та соціального розвитку регіону в умовах війни, відновлення та створення безпечного середовища для комфортного життя людей, ведення бізнесу, розвитку самодостатніх територіальних громад, забезпечення продовольчої безпеки області, підтримання стабільного та задовільного стану навколишнього природного середовища.

На 2025 рік визначено такі основні пріоритетні напрями діяльності:

- **Відновлення економіки регіону шляхом:**
 - відновлення та розвиток агропромислового виробництва та зрошувального землеробства;
 - відбудови та розвитку промислового комплексу;
 - створення умов для розвитку малого та середнього підприємництва;
 - сприяння поліпшенню інвестиційного клімату та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків;
 - відновлення туристичного потенціалу;
 - створення умов для стабільної роботи паливно-енергетичного комплексу;
 - розширення споживчого ринку та розвитку торгівлі
 - відновлення дорожньої інфраструктури та розвитку транспортного комплексу.

➤ **Людський розвиток та забезпечення якісних умов життя за рахунок:**

- надання якісних освітніх послуг;
- забезпечення населення медичною допомогою;
- надання підтримки молоді, дітям та сім'ям, гендерному аспекту та запобіганню і протидії домашньому насильству;
- розвитку культурного простору, збереження культурної спадщини;
- створення умов для розвитку фізичної культури та спорту;
- надання якісних та доступних послуг соціально незахищеним верствам населення;
- цифровізації публічних послуг, цифровій трансформації та удосконалення системи надання адміністративних послуг;
- розвитку ринку праці для підвищення рівня зайнятості населення.

➤ **Охорона навколишнього середовища, цивільний захист населення** реалізовується через:

- відновлення та розвиток територій природно-заповідного фонду;
- створення умов для безпеки життя, забезпеченні цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- заходи з захисту довкілля та екологічної безпеки.

➤ **Ефективне управління у сфері регіонального розвитку** завдяки:

- забезпеченню надходжень податків та платежів до бюджетів усіх рівнів;
- розвитку територіальних громад, запровадженню просторового планування територій;
- розвитку громадянського суспільства;
- забезпечення населення якісними комунальними послугами;
- відновлення об'єктів, що постраждали внаслідок збройної агресії РФ, забезпечення житлом населення.
- ефективному управлінню майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області.

1. ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

1.1. Розвиток аграрного сектору, іригація (зрошення) земель

Основні завдання на 2025 рік:

- відновлення та збільшення придатних до використання площ сільськогосподарських угідь, на яких можливе проведення польових робіт;
- збільшення чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин та обсягів виробництва тваринницької продукції за рахунок відновлення матеріально-технічної бази підприємств, сприяння веденню селекційно-племінної роботи, а також підтримки сільськогосподарських підприємств та особистих селянських господарств;

- відновлення та підвищення ефективності використання меліоративних систем області за рахунок відновлення зрошувальних мереж, модернізації та технічного переоснащення зрошувальної техніки й обладнання.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) проведення інвентаризації виробничих потужностей та матеріально-технічного стану сільськогосподарських підприємств усіх форм власності, а також зрошувальних мереж області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, сільськогосподарські підприємства усіх форм власності, Департамент розвитку сільського господарства та зрошення обласної державної адміністрації, Басейнове управління водних ресурсів нижнього Дніпра, балансоутримувачі меліоративних мереж;

2) нарощування обсягів виробництва рослинницької продукції:

- проведення обстеження та розмінування сільськогосподарських угідь;

- відновлення та технічне переоснащення сільськогосподарського виробництва через механізм часткової компенсації сільгосптоваровиробникам вартості сільськогосподарської техніки та обладнання, а також підтримки міжнародних громадських організацій;

- сприяння сільгосптоваровиробникам у вирішенні питань з відновлення, реконструкції, розширення та модернізації їхньої інженерної інфраструктури внутрішньогосподарських меліоративних систем з метою розширення площ посіву зернових та овоче-баштанних культур на поливних землях.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку сільського господарства та зрошення; з питань цивільного захисту та оборонної роботи, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, Басейнове управління водних ресурсів нижнього Дніпра, управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Херсонській області, управління каналів річки Інгулець;

3) сприяння у відновленні та будівництві тваринницьких ферм і приміщень.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку сільського господарства та зрошення обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, сільськогосподарські підприємства усіх форм власності;

4) покращення рівня фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва шляхом залучення фінансових ресурсів через:

залучення грантових коштів проектів підтримки сільського господарства та проектів міжнародної технічної допомоги;

забезпечення приймання, перевірки та опрацювання документів, що надходять від органів місцевої влади та суб'єктів господарювання з метою реалізації напрямів державних бюджетних дотацій.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку сільського господарства та зрошення обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- збільшення щонайменше на 10% показника валового збору зернових та зернобобових культур до показника 2024 року;
- збільшення виробництва баштанних та плодовоовочевої групи за сприятливих погодних умов під час вегетаційного періоду культур на 5%;
- збільшення чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин на 5%;
- відновлення меліоративних систем та збільшення площ зрошуваних земель.

1.2. Промисловий комплекс

Основні завдання на 2025 рік:

- ґрунтовне вивчення фізичного та технологічного стану промислового комплексу області, руйнувань та збитків, завданих окупаційною владою, а також наявного людського капіталу Херсонщини;
- вивчення потенційних можливостей застосування механізмів відновлення промисловості за рахунок міжнародної технічної допомоги, грантових проєктів з урахуванням принципів екологоорієнтованого розвитку;
- формування ефективного інвестиційного клімату за рахунок створення регіональних, а також участі в національних індустріальних та технологічних парках;
- сприяння відновленню, модернізації, реконструкції та диверсифікації підприємств харчової переробної промисловості;
- стимулювання процесів самоорганізації сільськогосподарських товаровиробників усіх форм власності на кооперативних засадах;
- сприяння популяризації продукції місцевих виробників, підвищення її конкурентоспроможності та сприяння розширенню ринків збуту продукції місцевих сільгосптоваровиробників.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) надання допомоги у визначенні шкоди та збитків, завданих промисловим підприємствам області внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, керівники промислових підприємств області;

2) надання центральним органам виконавчої влади обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення чинних законодавчих і нормативно-правових актів України, які регулюють діяльність підприємств та спрямовані на створення сприятливих умов для розвитку промислових підприємств деокупованої частини Херсонської області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, керівники промислових підприємств області;

3) організація спільних заходів з профорієнтації, навчання, перекваліфікації робітничих кадрів з урахуванням потреб промислового комплексу області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Херсонський обласний центр зайнятості, керівники промислових підприємств;

4) залучення донорських компаній та проєктів міжнародної технічної допомоги, які надають підтримку у відновленні об'єктів галузі.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації;

5) створення сприятливих умов для участі промислових підприємств області у державних та міжнародних фінансових програмах.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації;

6) сприяння пошуку партнерів з метою долучення підприємств промислового сектору області до діючих та створення нових індустріальних парків на територіях промислових підприємств області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації;

7) залучення промислових підприємств області до промоційних та виставкових національних та міжнародних заходів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації;

8) сприяння відновленню складів із зберігання зерна.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку сільського господарства та зрошення обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

9) сприяння суб'єктам господарювання в отриманні коштів державної підтримки, кредитних коштів та проєктів міжнародної технічної допомоги на відновлення виробництва харчової та переробної галузі, придбання обладнання для: переробки сільськогосподарської продукції, передпродажної обробки продукції, а також на впровадження міжнародних систем якості та безпечності продукції;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку сільського господарства та зрошення обласної державної адміністрації, Обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі.

Очікувані результати:

- відновлення фізичного та технологічного стану 15 виробничих об'єктів на деокупованій частині Херсонської області;
- залучення до участі у державних та міжнародних грантових і фінансових програмах 15 суб'єктів господарювання;
- збільшення на 10% кількості працівників, задіяних у виробничих процесах промислових підприємств області;
- збільшення на 20% середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника у промисловому комплексі області;
- збільшення виробництва промислової продукції з виробництва харчових продуктів та напоїв за рахунок збільшення кількості працюючих об'єктів та розширення виробництва;
- збільшення за підсумками року обсягу реалізованої агропродукції з доданою вартістю на 2,5% за рахунок відновлення підприємств;
- збільшення обсягів експорту агропродукції з доданою вартістю на 3% за рахунок розширення експорту продукції.

1.3. Створення умов для розвитку підприємництва. Регуляторна політика

Основні завдання на 2025 рік:

- сприяння відновленню діяльності малих та середніх підприємств області у післявоєнний час;
- спрощення умов для ведення бізнесу;
- розширення механізмів фінансування суб'єктів малого і середнього підприємництва, в тому числі залучення проєктів міжнародної технічної допомоги, грантів;
- надання суб'єктам малого і середнього підприємництва інформаційно-консультаційної підтримки.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) сприяння відновленню та модернізації підприємств малого і середнього бізнесу на деокупованих територіях області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

2) сприяння розширенню доступу постраждалого і зруйнованого бізнесу до державного фінансування, сприяння участі підприємців деокупованої частини Херсонщини у державних програмах фінансової підтримки та мікрогрантах, сприяння в отриманні коштів міжнародної технічної допомоги, грантів тощо.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) координація процесів створення і розвитку об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, їх організаційне та методичне забезпечення.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

4) розширення спектра заходів підтримки бізнесу (сприяння просуванню продукції місцевих виробників, сприяння участі місцевих підприємств у міжнародних комунікаційних заходах з метою виходу на міжнародні ринки тощо).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

5) запровадження співпраці з банківськими та небанківськими фінансовими установами для спрощення системи кредитування та мікрокредитування суб'єктів малого і середнього бізнесу.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

б) проведення оптимізації регулювання та полегшення адміністративних процедур для малого і середнього бізнесу.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- відновлення діяльності малого та середнього бізнесу;
- підвищення рівня фінансової підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- відшкодування збитків підприємців, завданих внаслідок збройної агресії рф.

1.4. Транспортний комплекс. Відновлення дорожньої інфраструктури

Основні завдання на 2025 рік:

- оцінка, відновлення та подальший розвиток мережі автобусних перевезень, авіаційного транспорту, автомобільних доріг та поштового зв'язку.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) розширення мережі пасажирських перевезень (регулярні, нерегулярні, регулярні спеціальні) в деокупованих населених пунктах області:

- передбачення у відповідних місцевих бюджетах коштів для організації та забезпечення пасажирських перевезень (нерегулярні, регулярні спеціальні).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: фінансів, інфраструктури, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

- відкриття нових міських, приміських та міжміських автобусних маршрутів загального користування на звільненій території, виходячи з наявного пасажиропотоку.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент інфраструктури обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

- проведення прозорих конкурсів на автобусні маршрути.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент інфраструктури обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

- відновлення та оптимізація залізничних маршрутів на території області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент інфраструктури обласної державної адміністрації, АТ «Укрзалізниця»;

2) забезпечення збереження майна та функціонування КП ХОР «Херсонські авіалінії».

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: КП ХОР «Херсонські авіалінії», Департаменти обласної державної адміністрації: інфраструктури; фінансів, Херсонська

обласна рада;

3) обстеження й ремонт автомобільних доріг та мостів на звільненій території області:

- обстеження технічного стану мережі автодоріг загального користування та штучних споруд на них у межах звільнених територій;

- визначення кількісних та вартісних показників щодо проведення необхідних ремонтних робіт;

- виконання заходів обласної програми розвитку мережі автодоріг загального користування на 2023 – 2025 роки;

- розроблення проектно-кошторисної документації на об'єкти ремонту автодоріг, що мають першочергове значення для сталого розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури;

- проведення у межах передбачуваного фінансування, а також відповідно до затверджених обласною державною адміністрацією і погоджених Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України переліків об'єктів ремонтних робіт.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент інфраструктури обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, ДУ «Місцеві дороги Херсонщини», Служба відновлення та розвитку інфраструктури у Херсонській області;

4) відновлення відділень поштового зв'язку в деокупованих громадах області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: АТ «Укрпошта», Департамент інфраструктури обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- обстеження 100% автомобільних доріг та мостів на звільнених територіях області;

- забезпечення транспортно-експлуатаційних показників технічного стану 100% мережі автодоріг загального користування на звільнених територіях області;

- забезпечення 100% деокупованих територіальних громад області стаціонарними відділеннями поштового зв'язку;

- забезпечення 100% деокупованих територіальних громад області автобусним сполученням.

1.5. Споживчий ринок, торгівля

Основні завдання на 2025 рік:

- сприяння відновленню діяльності торговельної мережі області у післявоєнний час;

- відновлення порушених цілісних ланцюгів постачання продукції, зокрема сільського господарства;
- підтримка місцевих товаровиробників, збільшення їх частки у товарному асортименті на регіональному споживчому ринку;
- сприяння поширенню та популяризації використання цифрових технологій для забезпечення можливостей покупок онлайн;
- здійснення заходів з відновлення логістичних шляхів;
- забезпечення ефективної взаємодії та координації діяльності усіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування і громадських об'єднань споживачів у сфері захисту прав споживачів;
- підвищення рівня поінформованості та правової обізнаності споживачів щодо їхніх законних прав і механізмів реалізації, а також правової грамотності суб'єктів господарювання, що функціонують на споживчому ринку.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) сприяння відновленню та модернізації торговельних підприємств на деокупованих територіях області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

2) надання інформаційної допомоги суб'єктам господарювання щодо наявності вільних площ для розміщення об'єктів торгівлі.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) надання актуальної інформації торговельним підприємствам про місцевих товаровиробників, зокрема про виробників продуктів харчування.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку економіки; розвитку сільського господарства та зрошення, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

4) запровадження співпраці з банками щодо забезпечення торговельних підприємств засобами еквайрингу для проведення розрахунків POS-терміналами.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

5) проведення інформаційно-просвітницької діяльності серед населення через засоби масової інформації та інтернет-сайти щодо роз'яснення норм і положень законодавства про захист прав споживачів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Головне управління Держпродспоживслужби в Херсонській області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

б) надання методично-консультативної допомоги суб'єктам господарювання з питань, що стосуються правових відносин у сфері захисту прав споживачів та супроводження підприємницької діяльності рекламою.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Головне управління Держпродспоживслужби в Херсонській області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

7) здійснення контролю на споживчому ринку за наданням споживачам необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, про її найменування та приналежність, режим роботи суб'єктів господарювання, а також за забезпеченням повіреного вагового господарства.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Головне управління Держпродспоживслужби в Херсонській області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

Очікувані результати:

- відновлення торговельної діяльності підприємств;
- забезпечення збалансованості пропозиції товарів та попиту населення на них;
- зростання обороту роздрібною торгівлі;
- активізація діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань щодо забезпечення захисту прав споживачів та контролю за дотриманням державних регульованих цін і тарифів;
- розширення доступу споживачів до корисної для них інформації, підвищення рівня споживчих знань;
- недопущення виникнення та поширення спільних для людей і тварин інфекційних хвороб;
- недопущення виникнення харчових отруєнь серед населення під час організації роботи закладів громадського харчування.

1.6. Паливно-енергетичний комплекс та енергозбереження

Основні завдання на 2025 рік:

- забезпечення відновлення та фізичний захист об'єктів енергопостачання;
- забезпечення сталого проходження осінньо-зимового періоду.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) сприяння залученню сил та засобів, аварійно-відновлювальних бригад, матеріалів та обладнання для відновлення належного енергопостачання.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, АТ «Херсонобленерго»;

2) залучення міжнародних партнерів до забезпечення населення паливними матеріалами для сталого проходження опалювального сезону.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- безперебійне і надійне електропостачання;
- стабільне функціонування систем життєзабезпечення.

1.7. Відновлення туризму та рекреації

Основні завдання на 2025 рік:

- розмінування об'єктів туристичної інфраструктури;
- створення та реконструкція туристично-інформаційної інфраструктури із застосуванням сучасних елементів доступності для людей з інвалідністю;
- створення умов для відновлення туристичної галузі області;
- надання інформаційно-консультаційної підтримки для туристичної галузі області.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) проведення моніторингу стану туристичних об'єктів які були деокуповані або знаходилися в зоні обстрілів;

2) координація процесів створення, реконструкції та розвитку об'єктів туристично-інформаційної інфраструктури, індустрії гостинності з елементами доступності для людей з інвалідністю;

3) формування та розвиток таких напрямів, як воєнно-історичний, подієвий, екстремальний, еко - та зелений туризм тощо;

4) проведення вебінарів, конференцій та семінарів для об'єднаних територіальних громад з туристичним потенціалом та представників туристичної галузі щодо роботи в умовах післявоєнного відновлення ;

5) розроблення програм перебування туристів в області та проведення інформаційних кампаній щодо безпечних маршрутів та об'єктів. Створення інтерактивних карт з відмітками безпечних зон та інформацією про можливі загрози (заміновані території, ризик обстрілів);

6) розроблення віртуальних турів по області, що дозволить залучати туристів без фізичної присутності в небезпечних зонах;

7) визначення пріоритетних туристичних об'єктів та значимих міст для розмінування;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- відновлення туристичної індустрії та туристично-інформаційної інфраструктури області;
- створення безпечних умов для перебування туристів на території області;
- створення нових туристичних продуктів післявоєнної Херсонщини;
- відновлення туристичних потоків до області;
- відновлення надходження від туристичного збору до місцевих бюджетів та надходження від сплати податків до бюджету усіх рівнів від суб'єктів господарювання туристичної галузі.

1.8. Інвестиційна діяльність та зовнішньоекономічна політика

Основні завдання на 2025 рік:

- актуалізація інвестиційних проєктів у деокупованих населених пунктах області;
- розроблення інвестиційних проєктів, що потребують донорської або грантової підтримки;
- просування інвестиційних проєктів та пропозицій регіону серед потенційних вітчизняних й іноземних ділових партнерів;
- сприяння реалізації інвестиційних проєктів у рамках державно-приватного партнерства;
- активізація міжнародного та міжрегіонального співробітництва;
- реалізація проєктів міжнародної технічної допомоги з відбудови та реконструкції інфраструктури регіону;
- реалізація ініціативи Конгресу регіональних влад при Президентові України, а саме створення ключової платформи для міжнародних партнерів, які прагнуть співпрацювати на рівні області та громад.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

- 1) залучення інвестицій для відновлення та розбудови деокупованих громад області;
- 2) внесення публічних інвестиційних проєктів до Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури (екосистема DREAM).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) розроблення та надання пропозицій центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної інвестиційної політики, з питань створення індустріальних (промислових) парків на звільнених територіях області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

4) організація участі (по можливості) представників влади у навчально-практичних та комунікативних заходах (семінарах, тренінгах, конференціях, круглих столах тощо) на території України та за кордоном, присвячених інвестиційній тематиці та питанням співробітництва українських громад з міжнародними фінансовими і донорськими організаціями.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, установа «Агенція регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції» Херсонської області»;

5) організація (по можливості) навчання представників територіальних громад області з питань розроблення та подання проєктів міжнародної технічної допомоги із залученням незалежних експертів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, установа «Агенція регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції» Херсонської області»;

6) забезпечення супроводження проєктів (програм) міжнародної технічної допомоги з метою відбудови, відновлення деокупованих громад області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, установа «Агенція регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції» Херсонської області»;

7) участь офіційної делегації від обласної державної адміністрації в міжнародних заходах, які проводяться як в Україні, так і за кордоном, для консолідації іноземного бізнес-середовища з метою якнайшвидшого залучення інвестицій у відбудову Херсонщини та відновлення її економічного потенціалу.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи

обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

8) розширення кола міжнародних та міжрегіональних партнерів області шляхом укладання відповідних міжрегіональних угод: проведення аналітичної роботи з пошуку найбільш вигідних регіонів країн світу для налагодження співпраці на міжрегіональному рівні. Проведення системної роботи щодо реалізації укладених міжрегіональних угод між Херсонською обласною державною (військовою) адміністрацією та адміністративними суб'єктами регіонів іноземних держав.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління «Офіс інвестицій та розвитку експорту» обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- формування реєстру об'єктів регіону, що потребують інвестування, для розповсюдження інформації про них в українському та зарубіжному інформаційному та медіапросторі (у тому числі за допомогою інвестиційного вебпорталу Херсонської області);

- підготовка щонайменше 3 проєктів для залучення потенційних іноземних інвесторів з метою відновлення й відбудови інфраструктурних об'єктів області;

- участь щонайменше у 5 заходах міжнародного характеру з українськими та іноземними потенційними інвесторами і бізнес-партнерами;

- залучення міжнародних фінансових та донорських організацій до впровадження соціально значущих проєктів з відновлення життєдіяльності та розвитку деокупованих територій Херсонської області.

2. ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ УМОВ ЖИТТЯ

2.1. Освіта

Основні завдання на 2025 рік:

- створення безпечного, сучасного та інклюзивного освітнього середовища;

- створення психологічно комфортного освітнього простору;

- подолання викликів війни: адаптація та трансформація змісту освіти;

- створення умов для побудови індивідуальної освітньої траєкторії учням

- підвищення професійної компетенції працівників закладів освіти;

- розроблення та впровадження нових стратегічних наративів щодо формування національної ідентичності учнівської молоді;

- підготовка кваліфікованих кадрів для галузей економіки області.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) улаштування захисних споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

2) відновлення матеріально-технічної бази закладів освіти, в тому числі закупівля засобів навчання, обладнання, устаткування, товарів, послуг, робіт, шкільних автобусів тощо; проведення аналітичної оцінки шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ; проведення будівельних робіт (будівництво, реконструкція, ремонт, зокрема розроблення, виготовлення та експертиза проектної документації).

Термін виконання: до 31 грудня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) придбання обладнання, модернізація (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів освіти, що здійснюють навчальний процес у очній/змішаній формі;

4) здійснення заходів, пов'язаних із забезпеченням пожежної безпеки закладів освіти, приміщення яких використовується для провадження освітньої діяльності.

Термін виконання: до 31 грудня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

5) облаштування емоційно-розвантажувальних осередків у закладах освіти, що здійснюють навчальний процес у очній/змішаній формі.

Термін виконання: до 01 вересня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

6) створення класів безпеки у закладах освіти деокупованих громад.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації деокупованих населених пунктів;

7) реалізація проекту Дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ «Покращення доступу до дошкільної освіти в умовах надзвичайної ситуацій та раннього відновлення в Україні».

Термін виконання: до 01 липня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації деокупованих населених пунктів;

8) упровадження нових підходів до викладання предмету «Захист України».

Термін виконання: до 01 липня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

9) оснащення закладів освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій та цифровими пристроями для організації різних форм навчання, у тому числі дистанційних та мобільних технологій, електронних систем управління навчання.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

10) організація проведення моніторингових досліджень якості освіти, результативності подолання освітніх втрат і розривів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

11) розробка і запровадження нових освітніх програм з конкретних професій.

Термін виконання: до 01 вересня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, керівники закладів професійної освіти області.

12) запровадження освітнього цифрового застосунку «Мрія».

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

13) проведення фестивалів творчості педагогічних працівників закладів освіти Херсонщини.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради, військові адміністрації населених пунктів;

14) приведення змісту освіти шляхом оновлення навчальних програм у відповідність до національних ідей держави з метою формування національної ідентичності учнів.

Термін виконання: до 01 вересня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

15) оновлення навчальних матеріалів із сучасної історії України, курсу «Захист України».

Термін виконання: до 01 вересня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

16) участь у моніторингу регіонального ринку праці та визначенні потреби у фахівцях для всіх галузей економіки області.

Термін виконання: до 01 квітня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації;

17) формування регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та його виконання в повному обсязі.

Термін виконання: до 01 квітня та до 01 жовтня 2025 року.

Відповідальні виконавці: управління освіти і науки обласної державної адміністрації, керівники закладів професійної освіти області.

Очікувані результати:

- забезпечення безпеки для учасників освітнього процесу;
- відновлення освітньої інфраструктури у деокупованих громадах області з урахуванням фактору місця їх розташування та спроможності закладів надавати освітні послуги в умовах воєнного стану (на території можливих бойових дій, активних бойових дій);
- забезпечення подолання освітніх втрат і освітніх розривів, спричинених військовою агресією РФ;
- зміцнення ментального (психічного) здоров'я учасників освітнього процесу;
- виконання в повному обсязі регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів;
- розроблення та запровадження освітніх програм з 5 професій відповідно до потреб регіонального ринку праці

2.2. Охорона здоров'я

Основні завдання на 2025 рік:

- відновлення роботи закладів охорони здоров'я на деокупованих територіях Херсонської області.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

- 1) проведення обстеження споруд закладів охорони здоров'я області на деокупованих територіях з метою прийняття рішення про можливість подальшої експлуатації та розроблення заходів із відновлення;
- 2) створення безпечних умов в медичних закладах області;
- 3) впровадження реалізації заходів з підвищення кіберзахисту та політики інформаційної безпеки у закладах охорони здоров'я області;
- 4) вжиття заходів з доукомплектування закладів охорони здоров'я медичними працівниками відповідно до потреби;
- 5) забезпечення закладів охорони здоров'я медичним обладнанням, лікарськими засобами згідно з табелем оснащення;
- 6) забезпечення закладів охорони здоров'я автотранспортом;
- 7) поступове переведення закладів охорони здоров'я на альтернативні системи опалення (вугілля, брикети, пелети тощо)
- 8) забезпечення закладів охорони здоров'я автономними джерелами живлення та теплопостачання, альтернативними джерелами енергії для їх безперебійної роботи;

9) впровадження заходів щодо покращення психічного здоров'я населення області;

10) розширення доступності реабілітаційної допомоги, удосконалення надання реабілітаційних послуг на базі центру медичного забезпечення та реабілітації учасників бойових дій, ветеранів війни та цивільного населення у КНП «Обласна лікарня відновного лікування».

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент здоров'я обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

Очікувані результати:

- забезпечення своєчасного доїзду бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до місця події (10 хв. - у містах, 20 хв. - у сільській місцевості);

- зниження захворюваності на туберкульоз, злоякісні новоутворення та серцево-судинні хвороби;

- зниження показника смертності населення від онкологічних захворювань;

- збільшення кількості відновлених ЗОЗ;

- проведення будівництва, реконструкції та капітального ремонту захисних споруд цивільного захисту в закладах охорони здоров'я;

- збільшення відсотку кіберзахищеності ЗОЗ;

- збільшення відсотка осіб, які охоплені реабілітаційною допомогою;

- дотримання необхідного рівня укомплектованості медичними працівниками.

2.3. Підтримка сім'ї, дітей та молоді. Гендерний аспект та запобігання і протидія домашньому насильству

Основні завдання на 2025 рік:

- створення умов для належного функціонування та розвитку сім'ї, забезпечення виконання сім'єю її основних функцій;

- попередження домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, протидія торгівлі людьми;

- утвердження гендерної рівності у суспільстві;

- забезпечення дітей шкільного віку якісними послугами з оздоровлення та відпочинку, насамперед дітей, які потребують особливої соціальної підтримки та уваги;

- захист прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

- пропаганда пріоритетної форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, – усиновлення;

- запобігання потраплянню дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до закладів інституційного догляду шляхом охоплення їх сімейними формами виховання.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) сприяння розв'язанню проблем домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі й гендерної нерівності у суспільстві:

- проведення інформаційно-просвітницьких заходів з питань попередження домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, подолання гендерних стереотипів і протидія торгівлі людьми;

- надання соціально-психологічної підтримки особам, постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі; сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом; торгівлі людьми.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент соціального розвитку обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові (державні) адміністрації, військові адміністрації населених пунктів (сільські, селищні міські ради);

2) відновлення, поліпшення та зміцнення психічного й фізичного здоров'я дітей, сприяння розвитку їх духовності та соціальної активності:

- забезпечення дітей шкільного віку якісними послугами з оздоровлення та відпочинку, насамперед дітей, які потребують особливої соціальної підтримки та уваги.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент соціального розвитку обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) організація та проведення масових заходів з питань захисту прав дітей (День захисту дітей, День усиновлення, Всесвітній день дитини, новорічні та різдвяні свята);

4) забезпечення усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

5) влаштування дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, до патронатних родин.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: служба у справах дітей обласної державної адміністрації, Херсонський обласний центр соціальних служб, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- забезпечення дітей шкільного віку, насамперед дітей, які потребують особливої соціальної підтримки і уваги, якісними послугами з оздоровлення та відпочинку – 100% від запланованої кількості дітей шкільного віку;

- збільшення кількості усиновлених дітей;

- збільшення кількості дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах та отримують послугу з патронату, на період подолання ними, їхніми батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин;

- охоплення соціально-психологічною підтримкою не менше 98% осіб, постраждалих від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі; сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом; торгівлі людьми.

2.4. Культурний простір. Збереження культурної спадщини

Основні завдання на 2025 рік:

- збереження будівель закладів культури, які зазнали пошкоджень, організація роботи щодо визначення обсягів збитків, що нанесених культурній інфраструктурі внаслідок військової агресії рф;
- реалізація заходів щодо відновлення пошкоджених закладів культури та їх модернізації, в тому числі шляхом залучення грантових коштів та фінансової підтримки від міжнародних організацій;
- сприяння єдності та стійкості громад через культурні ініціативи, продовження виїзного обслуговування мешканців громад Херсонщини, відновлення діяльності закладів культури за їх місцезнаходженням;
- здійснення заходів зі збереження історико-культурної спадщини області;
- поліпшення умов збереженості документів Національного архівного фонду та соціально значущих архівних документів;
- підвищення рівня пожежної безпеки приміщень державного архіву області;
- переведення документів Національного архівного фонду на електронні носії для створення фонду користування.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

- 1) організація та проведення обстеження будівель закладів культури, визначення їх технічного стану, організація проведення оцінки шкоди та збитків, завданих внаслідок збройної агресії рф;
- 2) організація підготовки проектно-кошторисної документації на об'єкти культурної інфраструктури, які зазнали пошкоджень та руйнувань внаслідок військової агресії рф проти України, та визначені пріоритетними для відновлення (з урахуванням вимог щодо наявності захисних споруд та забезпечення безбар'єрного простору);
- 3) організація робіт з відновлення пошкоджених будівель закладів культури, будівництва сучасних закладів культури та центрів культурних послуг, як нових форм надання культурних послуг;
- 4) створення культурно-мистецьких просторів в укриттях закладів (адаптація до викликів війни), вжиття заходів щодо комп'ютеризації, інформатизації, технічного оснащення закладів культури;
- 5) проведення роботи щодо відновлення діяльності закладів культури в громадах, зміцнення їх кадрового забезпечення, відновлення навчального процесу в мистецьких школах (у дистанційній формі);
- 6) проведення роботи щодо залучення грантів та підтримки від міжнародних організацій для відновлення культурної інфраструктури, реалізації культурно-мистецьких проєктів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, структурні підрозділи обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

7) організація нестационарного бібліотечного обслуговування мешканців громад Херсонщини шляхом придбання та використання бібліобуса, проведення виїзних культурно-мистецьких заходів по громадам за участі творчих колективів обласних закладів культури.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

8) проведення культурно-просвітницьких заходів, що підкреслюють стійкість та самобутність української культури, сприяють утвердженню української національної та громадянської ідентичності;

9) проведення заходів, спрямованих на забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови, вшанування подвигу Героїв, які віддали своє життя, захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

10) моніторинг стану міжконфесійних відносин в області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

11) проведення моніторингу стану об'єктів культурної спадщини області з метою виявлення актуальних проблем та ризиків;

12) проведення інвентаризації об'єктів культурної спадщини області з фіксацією пошкоджень об'єктів та їхніх частин, науково-рятувальних досліджень пошкоджених та зруйнованих об'єктів культурної спадщини, визначення об'єктів, що потребують реставрації.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, обласна інспекція по охороні пам'яток історії та культури, управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів (деокупованих територій);

13) вжиття, з урахуванням безпекової ситуації, стабілізаційних протиаварійних заходів для запобігання подальшому руйнуванню пам'яток культурної спадщини (пам'яток архітектури та містобудування, археології, історії, монументального мистецтва), які зазнали руйнувань/пошкоджень внаслідок військової агресії РФ;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: районні військові адміністрації, військові

адміністрації населених пунктів деокупованих територіальних громад, Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, обласна інспекція по охороні пам'яток історії та культури.

14) розроблення проєкту програми збереження об'єктів культурної спадщини (в частині пам'яток містобудування архітектури та архітектури) Херсонської області на 2025-2027 роки.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації;

15) організація роботи щодо укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини та щойно виявлені об'єкти культурної спадщини з органами охорони культурної спадщини Херсонської обласної державної адміністрації.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів деокупованих територіальних громад, Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації, управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, обласна інспекція по охороні пам'яток історії та культури;

16) забезпечення організації роботи з меморіалізації російсько-української війни в громадах, а також інших значущих подій української історії та визначних особистостей (дослідні роботи, архівація, збір інформації та історичних артефактів тощо), визначити місця в населених пунктах, де планується встановити пам'ятки, пам'ятні знаки, меморіальні об'єкти;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

17) проведення роботи щодо залучення позабюджетних коштів на заходи, пов'язані зі збереженням культурної спадщини в деокупованих територіальних громадах;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів деокупованих територіальних громад;

18) проведення відновлювально-реставраційних робіт фасаду будівлі державного архіву області по вул. Михайлівській,6.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, державний архів області;

19) облаштування системами пожежної сигналізації та пожежогасіння будівлі державного архіву області по вул. Ярослава Мудрого,3 (субвенція місцевого бюджету до державного бюджету).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: державний архів області;

20) створення фонду користування на документи Національного архівного фонду, що зберігаються в державному архіві області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: державний архів області.

Очікувані результати:

- об'єктивне визначення стану об'єктів культурної інфраструктури та пам'яток культурної спадщини Херсонської області, обсягів шкоди та збитків, завданих агресією РФ;

- відновлення об'єктів культурної інфраструктури області, забезпечення потреб закладів у професійних кадрах, збереження матеріальної та нематеріальної культурної спадщини українського народу;

- задоволення попиту населення на культурний продукт, забезпечення надання якісних культурних послуг мешканцям області;

- повне позбавлення від російсько-імперської культурної парадигми, створення нового історико-культурного обличчя області через призму багатовікової історії, увічнення боротьби Українського народу за свободу та незалежність;

- збереження культурної спадщини Херсонщини;

- забезпечення ефективного та зручного доступу до інформаційних ресурсів, гарантування збереженості оригіналів архівних документів.

- оцифрування архівних документів 1500 справ (245 тис. файлів);

- розміщення цифрових копій архівних документів на офіційному вебсайті державного архіву області 1000 справ та 1200 описів .

2.5. Фізичне виховання та спорт

Основні завдання на 2025 рік:

- підвищення рівня фізичної активності;

- якісні зміни у спорті вищих досягнень;

- розвиток спортивної інфраструктури.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) охоплення позакласною роботою з фізичного виховання всіх учнів закладів загальної середньої освіти, активізації діяльності за місцем проживання та роботи громадян, а також створення мережі «Активних парків» в найбільш безпечних громадах деокупованої частини Херсонщини або в укриттях подвійного призначення.

2) залучення дітей та молоді до проведення соціальних, профілактичних акцій, спрямованих на мотивацію свідомого ставлення до власного здоров'я;

3) популяризація здорового способу життя серед населення, сприяння розповсюдженню соціальної реклами для залучення громадян до активного відпочинку, формування ціннісного ставлення до власного здоров'я та профілактики негативних явищ серед дітей та молоді;

4) створення умов для соціальної адаптації та реабілітації осіб з інвалідністю та осіб з обмеженими фізичними можливостями, ветеранів війни, та учасників бойових дій;

5) створення умов для розвитку резервного спорту та ефективного поповнення складу національних збірних команд шляхом проведення різноманітних спортивних заходів;

6) удосконалення системи стипендіальної підтримки, забезпечення заохочення та виплати стипендій талановитим дітям, спортсменам-чемпіонам, призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор, Всесвітніх ігор з неолімпійських видів спорту, Юнацьких Олімпійських та Європейських ігор, Всесвітніх ігор з єдиноборств, інших змагань міжнародного рівня та їхнім тренерам;

7) збереження та розвиток позицій спортсменів області на міжнародному рівні для піднесення авторитету області та держави у світовому спортивному співтоваристві.

8) поліпшення кадрового забезпечення сфери, підвищення рівня професійних знань та фахової підготовки працівників;

9) проведення інвентаризації спортивних об'єктів області для визначення їх реального стану, зокрема, їх доступності;

10) проведення роботи щодо залучення інвесторів, меценатів та спонсорів до будівництва, відновлення та реконструкції існуючої спортивної інфраструктури;

11) збереження, відновлення і забезпечення обладнанням та інвентарем суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, які відповідають міжнародним стандартам, в тому числі вимогам безбар'єрності, зокрема із залученням коштів інвесторів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління фізичної культури, молоді та спорту обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- збереження та створення розгалуженої мережі сучасних спортивних споруд, які відповідають міжнародним стандартам, у тому числі вимогам щодо безбар'єрності;

- створення мережі «Активних парків»;

- створення умов для соціальної адаптації та реабілітації осіб з інвалідністю та осіб з обмеженими фізичними можливостями, ветеранів війни, та учасників бойових дій;

- збільшення відсоткового показника залучення дітей та молоді віком від 6 до 18 років до занять у дитячо-юнацьких спортивних школах від загальної чисельності населення даної вікової групи;

- збільшення відсоткового показника охоплення населення систематичними заняттями фізичною культурою та масовим спортом від загальної чисельності жителів області на 1 відсоток щороку.

2.6. Соціальний захист населення, надання соціальних та реабілітаційних послуг

Основні завдання на 2025 рік:

- відновлення закладів / установ соціальної сфери області, в тому числі й тих, які надають соціальні послуги громадянам;
- охоплення соціальними послугами осіб, постраждалих від наслідків проведення бойових дій російською федерацією, малозабезпечених верств населення, осіб та дітей з інвалідністю;
- охоплення соціальною підтримкою населення деокупованих територій Херсонської області;
- охоплення соціальною підтримкою ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) захисників та захисниць України.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

- 1) відновлення закладів / установ соціальної сфери області, в тому числі й тих, які надають соціальні послуги громадянам:
 - розмінування закладів / установ соціальної сфери області;
 - проведення обстеження зруйнованих / пошкоджених об'єктів соціальної сфери області, в тому числі закладів обласного підпорядкування, та забезпечення їх матеріально-технічною базою.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент соціального розвитку обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, Головне управління ДСНС України у Херсонській області;

- 2) охоплення соціальними послугами осіб, постраждалих від наслідків проведення бойових дій російською федерацією, малозабезпечених верств населення, осіб та дітей з інвалідністю:

відновлення функціонування закладів / установ системи соціального захисту населення, що надають соціальні послуги громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, за місцем проживання;

забезпечення виявлення осіб, які потребують соціальних послуг, та надання таких послуг вразливим верствам населення в деокупованих територіальних громадах;

розширення переліку соціальних послуг, які надаються громадянам територіальними центрами соціального обслуговування.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент соціального розвитку обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

- 3) охоплення соціальною підтримкою населення деокупованих територій Херсонської області, зокрема шляхом надання одноразової матеріальної допомоги мешканцям області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент соціального розвитку обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

4) охоплення соціальною підтримкою ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України шляхом виплати одноразової матеріальної допомоги сім'ям загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України та забезпечення послугами із санаторно-курортного лікування, психологічної реабілітації, професійної адаптації.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління у справах ветеранів обласної державної адміністрації, Департаменти обласної державної адміністрації: здоров'я; розвитку економіки, Херсонський обласний центр зайнятості, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- надання одноразової матеріальної допомоги малозабезпеченим верствам населення за рахунок коштів обласного бюджету Херсонської області на загальну суму 28,8 млн грн;

- виплата одноразової матеріальної допомоги сім'ям загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України;

- відновлення закладів / установ соціальної сфери області, в тому числі й тих, які надають соціальні послуги громадянам;

- охоплення соціальними послугами не менше 98% громадян.

2.7. Удосконалення системи надання адміністративних послуг. Цифровий розвиток, цифрова трансформація

Основні завдання на 2025 рік:

- відновлення діяльності центрів надання адміністративних послуг територіальних громад Херсонської області;

- отримання додаткових автомобілів з обладнанням для створення мобільних ЦНАПів у територіальних громадах області;

- створення безбар'єрних умов для отримання громадянами, фізичними та юридичними особами адміністративних послуг;

- забезпечення доступності та покращення якості надання адміністративних послуг із застосуванням європейських практик обслуговування;

- відновлення зручних і доступних умов для отримання фізичними та юридичними особами адміністративних послуг;

- сприяння відновленню стабільного Інтернету на території області та забезпечення безперешкодного доступу до високошвидкісного Інтернету населених пунктів області (насамперед сільських) і закладів соціальної інфраструктури;

- сприяння відновленню базових станцій мобільного зв'язку, забезпечення розвитку мереж 3G/4G;

- підвищення рівня цифрової грамотності населення, формування та розвиток цифрових навичок і цифрових компетентностей громадян, що сприятиме розвитку цифрової економіки та суспільства, а також розвитку електронної демократії та людського капіталу.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) координація процесу відновлення мережі ЦНАПів в адміністративно-територіальних одиницях на деокупованих територіях Херсонської області шляхом будівництва нових або реконструкції вже існуючих приміщень.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

2) сприяння забезпеченню автоматизації роботи ЦНАПів області з метою моніторингу процесу надання адміністративних послуг.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) координація навчально-методичних заходів, спрямованих на підвищення фахового рівня адміністраторів ЦНАПів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, територіальні органи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади;

4) сприяння залученню грантової підтримки міжнародних організацій для отримання автомобілів з обладнанням для створення мобільних ЦНАПів у територіальних громадах області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

5) сприяння залучення грантової підтримки міжнародних організацій для створення безбар'єрних умов при отриманні громадянами, фізичними та юридичними особами адміністративних послуг у територіальних громадах області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

б) сприяння відновленню роботи базових станцій на території Херсонської області операторами мобільного зв'язку;

7) сприяння відновленню стабільного Інтернету на території області та забезпечення безперешкодного доступу до високошвидкісного Інтернету населених пунктів області і закладів соціальної інфраструктури;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, оператори телекомунікаційних послуг;

8) популяризація цифрових технологій у цілому та цифрових навичок і цифрових компетентностей, зокрема серед населення, на регіональному рівні.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, територіальні органи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади;

Очікувані результати:

- збільшення кількості мобільних ЦНАПів;
- відновлення / відбудова / реконструкція приміщень, де функціонують ЦНАПи області, для задоволення потреб жителів громад в адміністративних послугах;
- наявність швидкісного Інтернету в населених пунктах області;
- розвиток мережі мобільного зв'язку (3G/4G);
- підвищення рівня цифрових навичок та цифрових компетентностей у жителів Херсонської області.

2.8. Зайнятість населення та ринок праці

Основні завдання на 2025 рік:

- забезпечення гідної оплати праці та підвищення рівня життя населення;
- поетапне підвищення частки оплати праці у структурі доходів;
- збільшення потреби у вільних та новостворених робочих місцях;
- підвищення рівня конкурентоспроможності населення;
- забезпечення потреби роботодавців у висококваліфікованих кадрах;
- забезпечення ефективної зайнятості населення у 2025 році.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) підвищення рівня конкурентоспроможності населення області шляхом здійснення професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації безробітного та зайнятого населення, враховуючи поточну і перспективну потреби ринку праці, відповідно до основних пріоритетних напрямів розвитку економіки регіону (сільське господарство, туризм, у тому числі зелений) за новими стандартами;

2) сприяння самозайнятості безробітних шляхом профконсультаційної роботи, відповідного навчання основам підприємницької діяльності та стимулювання відкриття власного бізнесу, в тому числі у сільських населених пунктах.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Херсонський обласний центр зайнятості;

3) продовження роботи, спрямованої на погашення наявної заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах області:

заслуховування звітів керівників підприємств-боржників на засіданнях обласної, районних та міських тимчасових комісій з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), пенсій, стипендій та інших соціальних виплат, здійснення постійного контролю за виконанням їхніх рекомендацій;

забезпечення вжиття заходів щодо погашення заборгованості з виплати заробітної плати працівникам підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління місцевих органів виконавчої влади.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації, галузеві структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника – 20700 грн;

- індекс реальної заробітної плати – 107,4%.

3. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ

3.1. Захист довкілля та екологічна безпека

Основні завдання на 2025 рік:

- знищення непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин;

- будівництво, реконструкція очисних споруд із застосуванням сучасної технології очищення стічних вод, напірних колекторів та каналізаційних мереж у населених пунктах області;

- впровадження сучасних систем очищення стічних вод;

- розроблення місцевих планів управління відходами в Херсонській області;

- відновлення пошкоджених та розбудова нових об'єктів інфраструктури управління відходами.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) організація виконання природоохоронного заходу «Збирання, перевезення, зберігання непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин, які зберігаються на території Херсонської області, з їх подальшими утилізацією або видаленням» (1434,9 тонни).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальний виконавець: Департамент захисту довкілля та природних ресурсів обласної державної адміністрації;

2) проведення робіт з будівництва, реконструкції очисних споруд із застосуванням сучасної технології очищення стічних вод, напірних колекторів та мереж каналізації у населених пунктах області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: захисту довкілля та природних ресурсів; розвитку територій, Херсонська та Бериславська районні військові адміністрації, Херсонська міська військова адміністрація, Бериславська міська військова адміністрація, Білозерська селищна військова адміністрація, Дар'ївська сільська військова адміністрація.

3) розроблення та затвердження місцевих планів управління відходами в територіальних громадах Херсонської області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: військові адміністрації населених пунктів.

4) відновлення пошкоджених та розбудова нових об'єктів інфраструктури управління відходами.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку територій; захисту довкілля та природних ресурсів, Херсонська та Бериславська районні військові адміністрації, Херсонська міська військова адміністрація, Бериславська міська військова адміністрація, Великоолександрівська селищна військова адміністрація, Чорнобаївська сільська військова адміністрація.

4) вирішення питання стосовно організації збирання та вивезення твердих побутових відходів

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, територіальні громади деокупованих населених пунктів області.

Очікувані результати:

- отримання коштів державного бюджету або інших джерел, не заборонених законодавством, та вивезення на утилізацію непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин – 1434,9 тонни;

- забезпечення очищення стічних вод з метою зменшення забруднення природного середовища;

- затвердження місцевих планів управління відходами;

- збільшення рівня переробки та утилізації відходів, забезпечення їх екологічно безпечного захоронення, досягнення цільових показників з управління побутовими відходами.

3.2. Комплексне відновлення та розвиток територій природно-заповідного фонду

Основні завдання на 2025 рік:

- організація заходів з розмінування територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території Херсонського та Бериславського районів;
- визначення шкоди та збитків, завдані територіям та об'єктам природно-заповідного фонду Херсонського і Бериславського районів внаслідок збройної агресії російської федерації.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) проведення робіт з очищення територій та об'єктів природно-заповідного фонду від вибухонебезпечних предметів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальний виконавець: Департаменти обласної державної адміністрації: з питань цивільного захисту та оборонної роботи; захисту довкілля та природних ресурсів, Головне управління ДСНС України в області, Херсонська та Бериславська районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, спеціальна адміністрація НПП «Кам'янська січ».

2) проведення обстеження територій природно-заповідного фонду з використанням даних дистанційного зондування Землі, опрацювання висновків експертиз, експертів, пояснень, довідок, документів, матеріалів, відомостей, отриманих, з офіційних джерел інформації та визначення шкоди завданої довкіллю області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальний виконавець: Департамент захисту довкілля та природних ресурсів обласної державної адміністрації.

Очікувані результати:

- очищення територій та об'єктів природно-заповідного фонду від вибухонебезпечних предметів, продовження роботи з відновлення об'єктів природно-заповідного фонду області;
- оцінювання збитків, завданих природним територіям та об'єктам внаслідок їх пошкодження чи знищення.

3.3. Безпека життя, цивільний захист населення і територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру

Основні завдання на 2025 рік:

- надання методичної допомоги з відновлення документації з питань

цивільного захисту районним військовим адміністраціям та територіальним громадам;

- проведення роботи з організації функціонального навчання керівного складу і фахівців місцевих органів виконавчої влади, виконавчих органів міських, селищних, сільських рад, підприємств, установ та організацій у Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області;

- облаштування захисних споруд цивільного захисту на деокупованій території області;

- забезпечення організації роботи Штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації воєнного характеру в Херсонській області;

- проведення просвітницької роботи серед населення щодо вибухонебезпечних предметів, правил поведінки та проживання на деокупованих територіях;

- проведення робіт по відновленню/модернізації територіальної системи централізованого оповіщення населення.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) проведення функціонального навчання у сфері цивільного захисту працівників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області, Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

2) забезпечення організації діяльності регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації;

3) організація просвітницької роботи серед населення щодо вибухонебезпечних предметів, правил поведінки та проживання на деокупованих територіях;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області, Головне управління ДСНС України в Херсонській області;

4) організація роботи координаційного штабу з питань очищення території Херсонської області від вибухонебезпечних предметів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, Головне управління ДСНС України в Херсонській області;

5) проведення заходів з облаштування захисних споруд цивільного захисту на деокупованій території Херсонській області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, Головне управління ДСНС України в Херсонській області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

б) проведення робіт по відновленню/модернізації територіальної системи централізованого оповіщення населення.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, Головне управління ДСНС України в Херсонській області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- відпрацювання злагодженості й оперативності у роботі та взаємодії органів управління під час виконання завдань цивільного захисту;

- формування у населення культури безпеки життєдіяльності, обізнаності щодо прав та обов'язків у сфері цивільного захисту й готовності до свідомих практичних дій в умовах надзвичайних ситуацій;

- відновлення та налагодження функціонування територіальної підсистеми Херсонської області єдиної державної системи цивільного захисту України;

- збільшення кількості та забезпечення належного облаштування захисних споруд цивільного захисту та найпростіших укриттів для захисту населення під час обстрілів;

- очищення території регіону від вибухонебезпечних предметів, в першу чергу об'єктів критичної інфраструктури та сільськогосподарських земель;

- модернізація територіальної системи централізованого оповіщення населення.

4. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

4.1. Розвиток територіальних громад. Просторове планування територій

Основні завдання на 2025 рік:

- сприяння відновленню ефективної діяльності органів місцевого самоврядування територіальних громад;

- розроблення та затвердження програм комплексного відновлення області та територій територіальних громад;

- розроблення та затвердження планів відновлення та розвитку області та планів відновлення і розвитку територіальних громад.

- розроблення та затвердження комплексного плану просторового розвитку території;
- організація та забезпечення фінансування заходів з розроблення комплексного плану просторового розвитку території;
- реалізація та забезпечення ведення експериментального проєкту Єдиного державного реєстру адрес;
- реалізація та забезпечення ведення експериментального проєкту містобудівного кадастру на місцевому рівні;
- розроблення та затвердження планів заходів із впровадження безбар'єрного простору в області та територіальних громадах.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) надання всебічної організаційної, інформаційно-методичної та практичної допомоги у здійсненні органами місцевого самоврядування, військовими адміністраціями населених пунктів відповідних функцій.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління з питань децентралізації та розвитку громад обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, Херсонський регіональний офіс програми «U-LEAD з Європою», Херсонське регіональне відділення Асоціації міст України;

2) сприяння підвищенню управлінської та кадрової спроможності органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій населених пунктів.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління з питань децентралізації та розвитку громад обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, Херсонський регіональний офіс програми «U-LEAD з Європою», Херсонське регіональне відділення Асоціації міст України;

3) сприяння участі органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій населених пунктів у державних програмах, програмах міжнародної технічної допомоги.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління обласної державної адміністрації: «Офіс інвестицій та розвитку експорту»; з питань децентралізації та розвитку громад, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, Херсонський регіональний офіс програми «U-LEAD з Європою», Херсонське регіональне відділення Асоціації міст України;

4) забезпечення розроблення та затвердження програм комплексного відновлення області та територій територіальних громад.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління обласної державної адміністрації: містобудування та архітектури; з питань децентралізації та розвитку громад, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

5) забезпечення розроблення та затвердження планів відновлення та розвитку області та планів відновлення та розвитку територіальних громад.

Термін виконання: після віднесення області та територіальних громад до територій відновлення.

Відповідальні виконавці: управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

6) забезпечення розроблення та затвердження комплексного плану просторового розвитку території.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

7) реалізація експериментального проєкту Єдиного державного реєстру адрес в Херсонській області;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

8) реалізація експериментального проєкту містобудівного кадастру на місцевому рівні.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

9) забезпечення розроблення та затвердження планів заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору на 2025 – 2026 роки в області та територіальних громад.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

10) забезпечення членства Херсонської обласної ради у Всеукраїнській асоціації органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» (сплата членського внеску).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Херсонська обласна рада.

Очікувані результати:

- відновлення діяльності та функцій органів державної влади і місцевого самоврядування на територіях 49 територіальних громад, сприяння їх розвитку в умовах воєнного стану та у випадку його скасування або припинення;

- кількість розроблених та затвердження програм комплексного відновлення області та територій територіальних громад – 18;

- кількість розроблених та затверджених планів відновлення та розвитку області та планів відновлення та розвитку територіальних громад – 18;

- кількість розроблених комплексних планів просторового розвитку території територіальних громад – 17;

- наповнення Єдиного державного реєстру адрес по всіх деокупованих громадах;
- верифікація усіх вулиць та будинків в рамках експериментального проєкту Єдиного державного реєстру адрес по всіх деокупованих громадах;
- реалізація експериментального проєкту містобудівного кадастру на місцевому рівні;
- кількість розроблених та затверджених планів заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору на 2025 – 2026 роки в області та територіальних громад – 18.

4.2. Забезпечення населення якісними комунальними послугами

Основні завдання на 2025 рік:

- надання якісних житлово-комунальних послуг;
- забезпечення відновлення централізованого водопостачання в населених пунктах області;
- буріння нових свердловин;
- встановлення сонячних панелей на об'єктах водопостачання;
- підвищення рівня платежів населення та зниження заборгованості за житлово-комунальні послуги.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) залучення фінансування з державного бюджету, від благодійних організацій, інших не заборонених джерел для відновлення інфраструктури області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

2) проведення робіт з ремонту, реконструкції, будівництва на мережах та спорудах водопостачання й водовідведення, розроблення проєктно-кошторисної документації.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) покращення рівня платежів населення та зниження заборгованості за житлово-комунальні послуги. Проведення моніторингу розрахунків населення за спожиті житлово-комунальні послуги.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, Головне управління статистики у Херсонській області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- виконання робіт з реконструкції водопровідних мереж, артезіанських свердловин, каналізаційних мереж та каналізаційних насосних станцій;
- збільшення рівня розрахунків населення за житлово-комунальні послуги;
- встановлення сонячних панелей на свердловинах забезпечить підвищення ефективності, зниження витрат і екологічну стійкість.

4.3. Відновлення та модернізація об'єктів, що постраждали внаслідок збройної агресії, житлове будівництво**Основні завдання на 2025 рік:**

- відновлення інфраструктури;
- будівництво житла;
- перепрофілювання або реконструкція об'єктів іншого цільового призначення під житло, придбання житла.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

- відновлення пошкоджених об'єктів соціальної інфраструктури та будівництво нових з захисними спорудами цивільного захисту, спорудами подвійного призначення та найпростішими укриттями з урахуванням принципів безбар'єрності;
- забезпечення відновлення пошкодженого внаслідок бойових дій житла та будівництво нового житла;
- створення соціального житла та формування фондів житла для тимчасового проживання ВПО.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департаменти обласної державної адміністрації: розвитку територій, соціального розвитку, військовій адміністрації деокупованих населених пунктів.

Очікувані результати:

- забезпечення ВПО соціальним житлом та житлом для тимчасового проживання;
- відновлення житлової та соціальної інфраструктури, повернення ВПО на місця постійного проживання;
- створення безбар'єрного середовища для осіб з особливими потребами.

4.4. Наповнення бюджету, оптимізація і контроль бюджетних витрат**Основні завдання на 2025 рік:**

- застосування заходів, спрямованих на подолання негативних явищ в економіці, пов'язаних із повномасштабною агресією;
- сприяння у відновленні й організації роботи бізнесу на звільнених територіях;

- забезпечення збалансованості показників бюджету області на 2025 рік, врегулювання міжбюджетних відносин бюджетів усіх рівнів та належного виконання затверджених бюджетних показників;
- забезпечення ефективної взаємодії місцевих органів влади та контролюючих органів щодо наповнення бюджетів усіх рівнів;
- проведення роботи з детінізації економіки та з платниками податків щодо викриття схем ухилення від сплати платежів до бюджету;
- підвищення результативності бюджетних видатків.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) залучення до оподаткування підприємств, які зареєстровані в інших областях, проте здійснюють свою господарську діяльність на території області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Головне управління ДПС у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м.Севастополі, військові адміністрації населених пунктів;

2) співпраця з міжнародними організаціями з метою залучення інвесторів в область.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

3) мінімізація ризиків ухилення від сплати податків, недопущення зростання податкового боргу до місцевих бюджетів, установлення об'єктивних критеріїв при наданні податкових пільг органами місцевого самоврядування.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Головне управління ДПС у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м.Севастополі, військові адміністрації населених пунктів;

4) систематичне проведення моніторингу надходжень податків і зборів у розрізі місцевих бюджетів та видів платежів, аналіз всіх випадків зниження надходжень, визначення реалістичного фінансового ресурсу до кінця року, у разі необхідності коригування дохідної та видаткової частини бюджету згідно з вимогами Бюджетного кодексу України.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент фінансів обласної державної адміністрації, структурні підрозділи обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

5) забезпечення впровадження заходів щодо скорочення непершочергових (непріоритетних) видатків, інших заходів з економного і раціонального використання бюджетних коштів, енергоносіїв, удосконалення мережі бюджетних установ та упорядкування штатної чисельності працівників, пріоритетне спрямування коштів на фінансування обґрунтованих потреб Сил оборони та відновлення комунальних підприємств, установ (закладів), пошкоджених внаслідок збройної агресії;

б) недопущення виникнення простроченої кредиторської заборгованості по захищених статтях видатків у бюджетній сфері;

7) вжиття заходів щодо погашення дебіторської та кредиторської заборгованості та неутворення відповідної простроченої заборгованості;

8) інвентаризація програм, затверджених місцевими радами, та визначення їх пріоритетності щодо фінансування.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: головні розпорядники коштів обласного бюджету, військові адміністрації населених пунктів.

Очікувані результати:

- збалансованість показників місцевих бюджетів;
- забезпечення виконання затверджених показників по доходах і видатках місцевих бюджетів;

- наявність резерву фінансового ресурсу для здійснення непередбачуваних видатків;

- недопущення виникнення бюджетної заборгованості з оплати праці в установах та закладах, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів області, забезпечення фінансування обґрунтованих потреб Сил оборони та відновлення комунальних підприємств, установ (закладів), пошкоджених внаслідок збройної агресії.

4.5. Підтримка Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законодавства військових формувань

Основні завдання на 2025 рік:

- матеріально-технічне забезпечення заходів територіальної оборони області та надання допомоги підрозділам Збройних Сил України, іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законодавства України;

- будівництво та облаштування фортифікаційних споруд і оборонних рубежів на території Херсонської області;

- надання шефської допомоги військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України;

- забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) організація та матеріально-технічне забезпечення територіальної оборони у зоні територіальної оборони (Херсонська область) у мирний час і в умовах особливого періоду;

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, 124 окрема бригада територіальної оборони;

2) обладнання пунктів управління обласної державної адміністрації сучасними технічними засобами (засоби зв'язку, життєдіяльності та захисту персоналу тощо) для забезпечення їх функціонування за призначенням у мирний час і в умовах особливого періоду. Реконструкція територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, управління інформаційних технологій обласної державної адміністрації;

3) забезпечення будівництва та облаштування фортифікаційних споруд і оборонних рубежів на території області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: ОУВ «Херсон», Департаменти обласної державної адміністрації: з питань цивільного захисту та оборонної роботи; розвитку територій;

4) організація роботи щодо розміщення на території Херсонської області підрозділів Збройних Сил України, визначення об'єктів для їх пунктів дислокації.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: військові адміністрації населених пунктів, ОУВ «Херсон», Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, Квартирно-експлуатаційний відділ міста Херсона;

5) забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи обласної державної адміністрації, Херсонська обласна комунальна аварійно-рятувальна служба, Головне управління ДСНС України у Херсонській області, Департамент інфраструктури обласної державної адміністрації.

Очікувані результати:

- підвищення стану готовності підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до вимог законодавства України, які залучаються до виконання бойових завдань на території області, а також для надання допомоги в захисті населення, території, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період;

- підвищення стану готовності фортифікаційних споруд та оборонних рубежів до забезпечення виконання завдань за призначенням;

- підвищення готовності до використання за призначенням запасних пунктів управління Херсонської обласної державної адміністрації за рахунок 100% забезпечення сучасними засобами телекомунікації та управління;

- надання допомоги у забезпеченні побутових умов у місцях розміщення військових частин Збройних Сил України, Національної гвардії України,

Державної прикордонної служби України та інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, що дислокуються на території області;

- покращення стану військово-патріотичного виховання дітей, підлітків та молоді, її підготовки до виконання військового обов'язку;

- утримання в постійній готовності функціонування об'єктів критичної інфраструктури.

4.6. Створення умов для розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства

Основні завдання на 2025 рік:

- відновлення цифрового телевізійного та радіомовлення на деокупованих територіях області;

- забезпечення стабільності та прогнозованості суспільно-політичного життя області, задоволення суспільних інтересів з використанням різноманітних форм демократії участі, громадської ініціативи та самоорганізації, забезпечення додаткових можливостей для реалізації та захисту прав і свобод людини;

- формування нового складу Громадської ради при Херсонській обласній державній адміністрації (через шість місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану).

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) сприяння розбудові цифрової телекомунікаційної інфраструктури області;

2) налагодження ефективного діалогу та партнерських відносин між Херсонською обласною державною (військовою) адміністрацією та інститутами громадянського суспільства;

3) створення сприятливих умов для розвитку в області громадянського суспільства, місцевого самоврядування шляхом залучення представників інститутів громадянського суспільства до формування та реалізації в області державної (регіональної) політики, а саме: включення представників інститутів громадянського суспільства до консультативно-дорадчих органів, забезпечення прозорості та гласності у прийнятті управлінських рішень через організацію та проведення публічних громадських обговорень;

4) проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка за рахунок коштів обласного бюджету;

5) сприяння інститутам громадянського суспільства та Громадській раді при Херсонській обласній державній адміністрації в організації та проведенні громадської експертизи діяльності обласної державної адміністрації відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 року № 976.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: управління внутрішньої та інформаційної політики обласної державної адміністрації, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів;

б) забезпечення виконання статистичних робіт для структурних підрозділів Херсонської обласної державної адміністрації та презентаційних робіт для висвітлення діяльності голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Херсонська обласна державна (військова) адміністрація, Головне управління статистики у Херсонській області, Департамент розвитку економіки обласної державної адміністрації.

Очікувані результати:

- збільшення охоплення покриттям деокупованих територій області національним телевізійним та радіосигналом;

- залучення громадськості до формування та реалізації в області державної політики через механізм проведення консультацій з громадськістю;

- активізація діяльності консультативно-дорадчих органів при Херсонській обласній державній (військовій) адміністрації із залученням представників інститутів громадянського суспільства, сприяння формуванню та діяльності громадських рад при обласній та районних державних адміністраціях.

4.7. Управління об'єктами спільної власності територіальних громад області

Основні завдання на 2025 рік:

- забезпечення функціонування, відновлення та приведення до належного стану будівель і об'єктів, що належать до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області;

- забезпечення ефективного та раціонального використання комунального майна, що належить до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, в обласних комунальних закладах, установах та на підприємствах.

Основні заходи для забезпечення виконання визначених завдань:

1) організація проведення інвентаризації майна спільної власності, в тому числі пошкодженого чи знищеного внаслідок бойових дій чи надзвичайних ситуацій.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: структурні підрозділи обласної державної адміністрації, комунальна установа з капітального будівництва та експлуатації Херсонської обласної ради, виконавчий апарат Херсонської обласної ради, балансоутримувачі майна;

2) забезпечення функціонування, проведення ремонтних, будівельних робіт, реконструкції (у тому числі розроблення, виготовлення, експертиза проектно-кошторисної документації) та здійснення експлуатаційного утримання будівель і споруд, що належать до спільної власності територіальних громад області.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, комунальна установа з капітального будівництва та експлуатації Херсонської обласної ради, установи, заклади, підприємства, що фінансуються з обласного бюджету;

3) вжиття заходів, спрямованих на енерго- та ресурсозбереження: заміна опалювальних котлів, мереж тепло- та водопостачання, аварійних покрівель, встановлення вікон.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: структурні підрозділи обласної державної адміністрації, комунальні установи, заклади, підприємства Херсонської обласної ради, комунальна установа з капітального будівництва та експлуатації Херсонської обласної ради, виконавчий апарат Херсонської обласної ради;

4) сприяння ліквідації, реорганізації підприємств (установ, закладів) спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Херсонської області, які припинили свою діяльність або не провадять діяльність, передбачену установчими документами.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: структурні підрозділи обласної державної адміністрації, комунальні установи, заклади, підприємства спільної власності територіальних громад області, виконавчий апарат Херсонської обласної ради;

7) забезпечення охорони адмінбудівлі за адресою: пл. Свободи, 1, м. Херсон (загальна площа будівлі – 10478,2 кв.м).

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні виконавці: Херсонська обласна рада.

Очікувані результати:

- проведення невідкладних протиаварійних, ремонтно-реставраційних робіт, капітальних і поточних ремонтів, модернізації, інших заходів з ремонту, оновлення або поліпшення комунального майна на об'єктах спільної власності територіальних громад області.

III. Джерела фінансування програми соціально-економічного та культурного розвитку Херсонської області на 2025 рік

Виконання та фінансування заходів Програми здійснюється в рамках обласних регіональних програм за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, власних коштів підприємств і організацій, коштів інвесторів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансування пріоритетних напрямів, у тому числі через місцеві цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей відповідних місцевих бюджетів

Заступник директора Департаменту
розвитку економіки обласної
державної адміністрації – начальник
управління розвитку підприємництва
та промислової політики

Артем МІШИН